

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Лада ШІРІНЯН
(підпис) (ім'я та прізвище)

«__» _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Забезпечення фінансової стійкості підприємства**

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 14

_____ Кузьмін Богдан Ігорович
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник: Бойко Світлана Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____
(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____
(підпис)

Київ – 2025р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра фінансів

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/

«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Кузьмін Богдан Ігорович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Забезпечення фінансової стійкості підприємства

керівник проекту (роботи) Бойко С.В., к.е.н., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «01» листопада 2024 р. № 928-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 10 червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі акти та нормативно-правові документи, наукові статті та періодичні видання, підручники, навчальні посібники, монографії, інтернет-ресурси, фінансова звітність, офіційні звіти та огляди

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Розділ 1. Теоретичні основи валютних операцій банківської установи

Розділ 2. Аналіз валютних операцій АТ «ОТП Банк»

Розділ 3. Напрями вдосконалення валютних операцій банківської установи

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

табл. 1.4. Фактори оптимізації ресурсів у контексті фінансової стійкості підприємства, табл. 1.5. Вплив податкового, правового регулювання та політичної стабільності на фінансову стійкість підприємства, табл. 2.1. Динаміка показників операційної діяльності ТОВ «Заруддя Агро» за 2022 – 2024 рр., тис. грн, табл. 2.4. Динаміка показників ліквідності та платоспроможності ТОВ «Заруддя Агро» за

2022–2024 рр., табл. 2.5. Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр., табл. 2.7. Інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр., табл. 2.11. Ефект фінансового важеля підприємства ТОВ «Заруддя Агро», табл. 3.1. Оптимізація податкового навантаження ТОВ «Заруддя – Агро», табл. 3.2. Оптимізація управління грошовими потоками ТОВ «Заруддя Агро», табл. 3.3. Оптимізація фінансової стратегії і планування ТОВ «Заруддя Агро», табл. 3.7. Покращення системи управлінського обліку ТОВ «Заруддя Агро».

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Бойко С.В.		
II	Бойко С.В.		
III	Бойко С.В.		

7. Дата видачі завдання 01 листопада 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви, отримання завдання і узгодження плану з керівником	01.11.2024	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 18.03.2025	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 06. 05.2025	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 27.05.2025	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	до 01.06.2025	
6	Попередній захист	03.06.2025	
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту, проходження перевірки на плагіат , узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	до 06.06.2025	
8	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	09.06.2025	

Здобувач

_____ Кузьмін Б.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Бойко С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кузьмін Б. І. «Забезпечення фінансової стійкості підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена узагальненню теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій забезпечення фінансової стійкості підприємства через оптимізацію структури капіталу, управління оборотними активами та зниження фінансових ризиків.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі досліджуються сутність та значення фінансової стійкості підприємства, фактори, що впливають на фінансову стійкість та методичні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємства

Другий розділ наведено характеристику ТОВ «ЗАРУДДЯ АГРО», проведено аналіз фінансової стійкості та основних фінансових показників підприємства, проведено оцінку впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансову стійкість.

У третьому розділі обґрунтовано шляхи удосконалення фінансової стійкості підприємства через оптимізацію структури капіталу, управління оборотними активами та зниження фінансових ризиків.

Ключові слова: *фінансова стійкість, фінансова стабільність, фінансовий стан підприємства, фінансові ризики, структура капіталу.*

ABSTRACT

Kuzmin B. I. «Security of financial stability of enterprises»

Qualification for work at the bachelor's level for specialty 072 Finance, banking and insurance. National University of Food Technologies, Kiev, 2025.

The qualification work is dedicated to the development of theoretical principles and the development of practical recommendations for ensuring the financial stability of the enterprise through optimization of the capital structure, management of current assets and reduction financial risks.

The work consists of an introduction, three sections, chapters, a list of references and supplements.

The entry is based on the relevance of those issues and the research is formulated.

The first section examines the essence and importance of the financial stability of an enterprise, factors that influence financial stability and methodical approaches to assessing financial stability resilience of business

Another section provides a description of LLC «ZARUDDA AGRO», an analysis of the financial stability and the main financial indicators of the enterprise, an assessment of the influence of internal and external factors on the financial durability.

The third section is focused on improving the financial stability of the enterprise through optimizing the capital structure, managing current assets and reducing financial risks.

Key words: *financial strength, financial stability, financial system of enterprise, financial risks, capital structure.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	стор. 3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	
ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Сутність та значення фінансової стійкості підприємства.....	6
1.2. Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства.....	13
1.3. Методи оцінки фінансової стійкості підприємства.....	23
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ЗАРУДДЯ	
АГРО».....	31
2.1. Характеристика ТОВ «Заруддя Агро» та його фінансових показників.....	31
2.2. Аналіз динаміки фінансової стійкості підприємства за основними коефіцієнтами.....	40
2.3. Оцінка впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансову стійкість підприємства.....	46
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ	
СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	54
3.1. Оптимізація структури капіталу як основа забезпечення фінансової стійкості.....	54
3.2. Удосконалення формування оборотного капіталу підприємства...	61
3.3. Розробка заходів щодо підвищення рентабельності та зниження фінансових ризиків.....	69
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми Забезпечення фінансової стійкості підприємства» надзвичайно висока в умовах сучасної економічної ситуації, де підприємства стикаються з численними зовнішніми та внутрішніми викликами. Ускладнення економічної ситуації, інфляція, валютні коливання, зміни в податковому законодавстві та нестабільність ринку вимагають від підприємств постійного моніторингу фінансової стійкості та оперативного реагування на зміни. Від цього залежить здатність підприємства не лише вижити в умовах кризи, а й ефективно розвиватися на довгострокову перспективу. Забезпечення фінансової стійкості дозволяє зберегти конкурентоспроможність і залучати інвестиції для подальшого зростання.

Основним аспектом фінансової стійкості вважається правильне управління оборотними активами та пасивами підприємства, що дозволяє забезпечити ліквідність та платоспроможність. Для підприємств різних галузей виникає потреба у наявності достатнього обсягу ресурсів для своєчасного виконання зобов'язань перед постачальниками та клієнтами, а також для інвестування в розвиток бізнесу. Основне значення має також правильне планування та прогнозування фінансових потоків, яке допомагає своєчасно виявити потенційні проблеми та уникнути ризиків, які можуть призвести до фінансових труднощів.

Фінансова стійкість підприємства безпосередньо впливає на його здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі – це включає як загальноекономічні фактори, такі як ринкові коливання або політична нестабільність, так і специфічні галузеві ризики. Підприємства, що забезпечують високий рівень фінансової стійкості, здатні швидко реагувати на такі зміни та використовувати можливості для своєї вигоди, що особливо важливо в умовах економічної невизначеності.

Важливість цієї теми також зростає у зв'язку з потребою у постійному вдосконаленні методів і інструментів оцінки фінансової стійкості. Сучасні підприємства повинні використовувати новітні методи фінансового аналізу, такі

як оцінка платоспроможності, ліквідності, рентабельності та фінансової незалежності і дозволяє не лише забезпечити стабільне функціонування в поточний період, а й зберегти фінансову стійкість на майбутнє, що в умовах глобалізації та високої конкуренції є запорукою успіху.

Мета дослідження – узагальнення теоретичних основ та аналіз фінансової стійкості підприємства та розробка заходів щодо її підвищення через оптимізацію структури капіталу, управління оборотними активами та зниження фінансових ризиків.

Для досягнення мети, сформовано наступні **завдання**:

- описати сутність та значення фінансової стійкості підприємства;
- дослідити фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства;
- визначити методи оцінки фінансової стійкості підприємства;
- надати характеристику підприємства та його фінансових показників;
- здійснити аналіз динаміки фінансової стійкості підприємства за основними коефіцієнтами;
- оцінити вплив внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансову стійкість підприємства;
- розробити шляхи оптимізації структури капіталу як основу забезпечення фінансової стійкості;
- виокремити напрями удосконалення управління оборотними активами підприємства для підвищення фінансової стійкості;
- здійснити розробку заходів щодо підвищення рентабельності та зниження фінансових ризиків.

Об’єкт дослідження – фінансова стійкість ТОВ «Заруддя Агро».

Предмет дослідження – методи оцінки фінансової стійкості, фактори впливу на неї та шляхи її покращення в контексті фінансово-господарської діяльності підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження фінансової стійкості застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема,

використано методи аналізу та синтезу, які дали змогу виявити взаємозв'язки між складовими фінансової стійкості, оцінити їхній вплив на загальний фінансовий стан підприємства. Системний підхід дозволив розглядати фінансову стійкість як багатовимірну категорію, що формується під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів.

Для оцінки фінансового стану застосовано економіко–статистичні методи, зокрема горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності, що дали можливість дослідити динаміку показників. Методи коефіцієнтного аналізу використано для розрахунку основних показників фінансової стійкості: коефіцієнта автономії, фінансового левериджу, ліквідності та рентабельності. Також використано методи прогнозування та моделювання, що дали змогу розробити рекомендації щодо покращення фінансової стійкості підприємства.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно–правові акти України, що регулюють фінансову діяльність підприємств, наукові праці вітчизняних економістів з питань фінансової стійкості, а також фінансова звітність ТОВ «Заруддя Агро». Для аналізу використано офіційні бухгалтерські документи підприємства, зокрема баланс та звіт про фінансові результати, додатково застосовано результати власних розрахунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення фінансової стійкості підприємства

Фінансова стабільність відноситься до основних характеристик, що визначає здатність підприємства успішно функціонувати в умовах постійних змін та викликів сучасного ринку. Однак вона не зводиться до простого показника ліквідності або платоспроможності – це багатогранне явище, що відображає внутрішні та зовнішні фактори, які здатні впливати на діяльність підприємства. Стійкість компанії не лише забезпечує її фінансове благополуччя, але й гарантує здатність адаптуватися до нових обставин, підтримувати свою рентабельність, а також розвивати інноваційні стратегії.

В науковій літературі визначено [7, 20], що фінансова стійкість підприємства вважається основним індикатором його здатності підтримувати економічну рівновагу та функціонувати в умовах змінного ринкового середовища. Дане поняття визначає можливість підприємства не лише ефективно виконувати свої зобов'язання перед кредиторами та іншими контрагентами, а й адаптуватися до непередбачуваних економічних і фінансових викликів. Наукові підходи до трактування фінансової стійкості (табл. 1.1) різняться залежно від методу дослідження, економічного контексту та специфіки підприємницької діяльності. Однак більшість дослідників сходяться на тому, що фінансова стійкість – це багатогранний і динамічний процесом, що включає не лише економічну незалежність і ліквідність, а й здатність реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, за рахунок зниження фінансових ризиків та забезпечення довгострокового розвитку підприємства.

У теоретичному контексті варто виокремити різні підходи до трактування фінансової стійкості. Зокрема, багато науковців акцентують увагу на взаємозв'язку між фінансовою стійкістю та здатністю підприємства

пристосовуватися до економічних змін, управляти фінансовими потоками та забезпечувати максимальну ефективність використання ресурсів.

Таблиця 1.1

Трактування сутності та значення фінансової стійкості підприємства

Науковець	Підхід до трактування фінансової стійкості	Основні акценти в трактуванні
Домбровська С.О.	Ресурсний підхід	Фінансова стійкість як можливість підтримувати достатній рівень власного капіталу.
Журавльова О.Є.	Функціональний підхід	Стійкість забезпечується ефективним управлінням фінансовими потоками підприємства.
Заюкова М.С.	Ризиковий підхід	Фінансова стійкість – це здатність реагувати на внутрішні та зовнішні загрози.
Козлова О.С.	Структурний підхід	Збереження стійкості залежить від структури капіталу підприємства.
Кучеренко К.В.	Макроекономічний підхід	Врахування впливу зовнішнього економічного середовища на стійкість підприємства.
Марцин В.С.	Стратегічний підхід	Фінансова стійкість є результатом правильного стратегічного управління фінансами.
Нагорна І.В.	Платоспроможний підхід	Оцінка фінансової стійкості через призму здатності виконувати зобов'язання.
Неізнестна О.	Підхід на основі ліквідності	Стійкість визначається здатністю підприємства швидко конвертувати активи в грошові кошти.
Пігуль Н.Г.	Інвестиційний підхід	Сталість фінансової стійкості залежить від здатності залучати інвестиційні ресурси.
Проволоцька О.М.	Кредитний підхід	Оцінка фінансової стійкості через здатність залучати кредити на вигідних умовах.
Рачинський О.В.	Підхід через механізми зниження ризиків	Збереження фінансової стійкості завдяки заходам з мінімізації фінансових та ринкових ризиків.
Савельська А. О.	Капітальний підхід	Здатність підприємства створювати додатковий капітал для розвитку та підтримки стабільності.

Джерело: [10, 12, 14, 15, 18, 20, 22, 23, 25 – 27, 29]

Фінансова стійкість підприємства виражена комплексним явищем, яке визначається численними внутрішніми і зовнішніми факторами. Як показує аналіз різних наукових підходів, кожен з них підкреслює окремий аспект стійкості: від управління фінансовими потоками до впливу макроекономічних умов. Незважаючи на різноманіття трактувань, усі науковці вважають фінансову стійкість основною складовою економічної безпеки підприємства.

З одного боку, фінансова стійкість забезпечує підприємству здатність утримувати стабільність у складних економічних умовах, надавши ефективне виконання фінансових зобов'язань і можливість розвитку. З іншого боку, вона дає

змогу мінімізувати ризики, пов'язані з фінансовими потрясіннями, змінами на ринку, змінами в законодавстві, а також зовнішньоекономічними кризами.

Для підприємства не менш важливою виступає здатність до ефективного управління фінансами, зокрема щодо структури капіталу, ліквідності та платоспроможності. Стратегічне планування та адаптація до макроекономічних умов створюють передумови для розвитку та здатності компанії конкурувати на ринку навіть у періоди економічної нестабільності.

На наш погляд, у загальному сенсі фінансова стабільність передбачає здатність підприємства до забезпечення безперервного виконання зобов'язань, ефективного використання наявних ресурсів і досягнення стійких результатів діяльності при мінімальних зовнішніх та внутрішніх ризиках.

Фінансова стійкість підприємства ґрунтується на його здатності правильно балансувати між витратами, доходами та доступними фінансовими ресурсами. [9] Дане поняття має безпосередній зв'язок з кількістю власного капіталу, ефективністю управлінських рішень та здатністю до стратегічного планування. Стійкість підприємства оцінюється через декілька важливих показників, які дозволяють зрозуміти загальний фінансовий стан і можливість продовження діяльності без серйозних порушень. Фінансова стійкість включає аспекти, які визначають взаємодію підприємства з зовнішнім середовищем, що є постійним джерелом ризиків, зокрема економічних коливань, змін в законодавстві, відсоткових ставках та інфляційних процесах.

Фінансова стабільність підприємства виступає основним фактором його довгострокового успіху в умовах динамічного економічного середовища. Вона відображає здатність організації ефективно управляти фінансовими ресурсами, виконувати зобов'язання перед партнерами, зберігати інвестиційну привабливість та адаптуватися до макроекономічних змін. Фінансова стабільність формується завдяки збалансованому підходу до управління капіталом, оптимізації структури активів і пасивів, контролю за ризиками та ефективному використанню фінансових інструментів.

Розуміння фінансової стабільності включає аналіз її основних характеристик, які впливають на здатність підприємства підтримувати стійкий фінансовий стан у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Відсутність фінансової стабільності може призвести до зростання боргового навантаження, втрати ліквідності та потенційного банкрутства: (табл. 1.2)

Таблиця 1.2

Ключові характеристики фінансової стабільності підприємства

Характеристика	Зміст	Вплив на фінансову стабільність
Самодостатність капіталу	Наявність достатнього власного капіталу для покриття операційних витрат і непередбачених фінансових труднощів.	Знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування, сприяє фінансовій незалежності.
Ліквідність активів	Висока оборотність активів, що дозволяє швидко реагувати на фінансові потреби.	Забезпечує своєчасне виконання зобов'язань, мінімізує ризики дефіциту грошових коштів.
Адаптація до ризиків	Виявлення потенційних загроз та розробка стратегій управління ризиками.	Дозволяє підприємству мінімізувати втрати від ринкових коливань та фінансових криз.
Оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу	Контроль над борговим навантаженням та ефективне використання залучених коштів.	Підтримує баланс між фінансовою стійкістю та можливістю залучення додаткових ресурсів.
Рентабельність	Співвідношення прибутку до витрат, що демонструє ефективність використання ресурсів.	Дозволяє підприємству підтримувати стабільний розвиток та реінвестувати прибуток у подальше зростання.
Кредитоспроможність	Здатність підприємства отримувати кредити на вигідних умовах.	Впливає на можливості розширення діяльності, знижує ризики нестачі фінансування.
Диверсифікація фінансових джерел	Використання різних джерел капіталу (банківські кредити, випуск акцій, внутрішні резерви).	Зменшує ризики фінансової залежності від одного джерела, підвищує гнучкість у фінансовому управлінні.
Фінансова дисципліна	Дотримання норм та стандартів ведення фінансової діяльності, раціональне використання коштів.	Запобігає фінансовим порушенням, сприяє прозорості діяльності підприємства.

Джерело: [30, 38]

Згідно даних табл. 1.2, фінансова стабільність виступає основною умовою успішного функціонування підприємства у сучасному економічному середовищі, адже вона визначається здатністю компанії ефективно керувати фінансовими

потоками, підтримувати високу ліквідність, своєчасно виконувати зобов'язання та забезпечувати стійке зростання.

Основні характеристики фінансової стабільності, такі як самодостатність капіталу, ліквідність активів, адаптація до ризиків, оптимальне співвідношення власних і залучених ресурсів, дозволяють підприємству бути стійким до макроекономічних коливань та зовнішніх кризових факторів. Висока рентабельність, кредитоспроможність і фінансова дисципліна формують довіру з боку інвесторів та кредиторів, що розширює можливості підприємства для розвитку та модернізації.

Досягнення фінансової стабільності можливе через впровадження ефективних стратегій фінансового управління, розширення джерел фінансування, зменшення залежності від позикового капіталу та вдосконалення механізмів управління ризиками. У перспективі підприємства, що орієнтуються на стабільність, мають конкурентну перевагу, здатні адаптуватися до змін ринку та забезпечують сталий розвиток навіть у періоди економічної нестабільності.

Фінансова стабільність підприємства залежить від декількох факторів, що охоплюють:

- внутрішні управлінські рішення;
- інвестиційну стратегію;
- рівень платоспроможності;
- взаємодію з ринком [32].

Але існують і зовнішні чинники теж мають суттєвий вплив на стабільність, зокрема:

- макроекономічні зміни;
- політична ситуація в країні;
- зміни валютних курсів;
- інфляція;
- рівень конкуренції [29].

Фінансова стійкість підприємства формується під впливом численних зовнішніх факторів, що взаємодіють між собою і створюють комплексне

економічне середовище, в якому функціонує бізнес. Головний момент, що визначає фінансову стабільність, – це загальний рівень економічного розвитку як на національному, так і на міжнародному рівні [11]. У періоди економічного зростання підприємства зазвичай отримують більше умов для залучення інвестицій, розширення ринків та збільшення прибутковості. Натомість економічні рецесії створюють серйозні виклики, знижують купівельну спроможність споживачів, скорочують обсяги реалізації продукції та підвищують витрати на операційну діяльність.

Державна політика, зокрема податкові реформи, нові вимоги до фінансової звітності, екологічні стандарти та інші регуляторні ініціативи теж впливають на фінансовий стан підприємств. Збільшення податкового навантаження – скорочує прибутковість компаній і змушує їх переглядати структуру витрат або шукати нові джерела фінансування. Водночас ефективна державна політика, що стимулює підприємницьку діяльність, сприяє фінансовій стійкості, адже допомагає знижувати регуляторний тиск і створює сприятливі умови для розвитку бізнесу.

Ще одним фактором вважається фінансова політика банківської системи, оскільки вона визначає умови доступу підприємств до кредитних ресурсів [25]. Рівень відсоткових ставок, кредитна політика та вимоги до позичальників безпосередньо впливають на можливості підприємств залучати додаткові кошти для інвестування у виробничі процеси, оновлення технологій або подолання тимчасових фінансових труднощів. У періоди, коли банківська система обмежує кредитування або встановлює високі відсоткові ставки, багато компаній змушені шукати альтернативні джерела фінансування, що лиш ускладнює їхню фінансову стабільність.

У сучасному економічному середовищі компанії стикаються з численними викликами, тому в цих умовах фінансова стійкість стає не просто показником ефективності управління, а й фактором виживання та конкурентної переваги. Підприємства, які мають стабільну фінансову базу, здатні оперативно реагувати

на ринкові зміни, адаптувати стратегію розвитку та ефективно використовувати внутрішні й зовнішні ресурси для збереження своїх позицій.

Компанії, які мають достатній фінансовий резерв і ефективну систему управління капіталом, можуть швидко реагувати на зміну ринкових умов, впроваджувати інноваційні технології, модернізувати виробничі процеси та адаптувати свою бізнес–модель до нових викликів – це дозволяє їм не лише підтримувати стабільність, а й відкривати нові можливості для зростання, випереджаючи конкурентів: (табл. 1.3)

Таблиця 1.3

Основні аспекти фінансової стабільності підприємства та їх значення

Аспект фінансової стабільності	Значення для підприємства
Резервний капітал	Наявність фінансових резервів дозволяє підприємству покривати витрати під час кризових періодів та уникати фінансових потрясінь.
Диверсифікація джерел доходу	Різноманітність джерел прибутку допомагає зменшити ризик фінансової нестабільності у разі втрати одного з них.
Ефективне управління витратами	Контроль витрат сприяє підвищенню прибутковості та забезпечує сталість фінансових потоків.
Оптимізація боргового навантаження	Раціональне співвідношення власного і залученого капіталу дозволяє зменшити ризик залежності від кредитних ресурсів.
Здатність до залучення інвестицій	Стійка фінансова ситуація підвищує довіру інвесторів, що сприяє залученню додаткових коштів для розвитку.
Фінансова дисципліна	Вчасне виконання фінансових зобов'язань забезпечує стабільні відносини з контрагентами та банківськими установами.
Аналіз і прогнозування ризиків	Системний підхід до фінансового аналізу дозволяє вчасно реагувати на потенційні загрози.

Джерело: [29, 33]

Фінансова стійкість також допомагає у довгостроковому збереженні конкурентоспроможності підприємства [14]. У нестабільних економічних умовах компанії з міцним фінансовим фундаментом не лише утримують власні позиції, а й активно розширюють сферу діяльності, використовуючи кризові ситуації для зміцнення ринкової частки. Такі підприємства у період економічного спаду користуються вигідними умовами для придбання активів, залучення висококваліфікованих кадрів або виходу на нові ринки.

Також окрему роль відводиться соціальній відповідальності підприємства. Компанії, що зберігають фінансову стабільність, здатні своєчасно виплачувати заробітну плату працівникам, виконувати зобов'язання перед постачальниками,

сплачувати податки та брати участь у соціальних ініціативах – все це допомагає формуванню позитивного іміджу та зміцненню довіри з боку суспільства, що, у свою чергу, позитивно впливає на бренд підприємства та його конкурентоспроможність.

Таким чином, фінансова стабільність виступає не лише внутрішнім показником ефективності підприємства, а й основним фактором, що визначає його довгострокові перспективи. Гнучкість в адаптації до змін, збереження конкурентоспроможності та виконання соціальних зобов'язань – це три основні складові, які демонструють потребу в підтримці фінансової стійкості, адже саме комплексний підхід до управління фінансовими ресурсами дозволяє підприємствам не лише виживати в умовах нестабільності, а й створювати сприятливі умови для сталого розвитку та зростання.

1.2. Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Фінансова стійкість підприємства – це не просто здатність компанії підтримувати платоспроможність і виконувати власні фінансові зобов'язання, а й уміння ефективно адаптуватися до змін, підтримувати конкурентні переваги та забезпечувати довгострокову перспективу розвитку [40]. У реальних ринкових умовах фінансова стійкість підприємства визначається низкою як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, кожен із яких впливає на його стабільність і здатність до зростання.

Сучасна економіка характеризується динамічністю, що зумовлює необхідність підприємств постійно оцінювати свій фінансовий стан і розробляти адаптивні механізми для зміцнення стійкості. Визначення факторів, що впливають на фінансову стабільність виступають основним завданням фінансового управління, оскільки їх правильний аналіз та управління ними дають змогу не лише уникати кризових ситуацій, а й використовувати нестабільність ринку для зростання.

Фактори, що визначають фінансову стійкість підприємства, варто розподілити на внутрішні та зовнішні. Перші залежать від рішень, які ухвалює керівництво компанії, а другі формуються незалежно від підприємства, але створюють середовище, у якому воно функціонує.

Першим внутрішнім фактором фінансової стійкості вважається співвідношення власного та залученого капіталу [32]. Оптимальна структура капіталу передбачає баланс між власними ресурсами, які забезпечують фінансову незалежність, та позиковими коштами й прискорюють зростання підприємства. Власний капітал виконує роль фінансового фундаменту, який слугує буфером для покриття можливих збитків у разі кризових ситуацій, тоді як позикові ресурси дозволяють збільшити виробничий потенціал і масштабувати бізнес.

Наявність значної частки власних фінансових ресурсів гарантує підприємству гнучкість у прийнятті стратегічних рішень, оскільки відсутність високих боргових зобов'язань дає змогу вільно маневрувати фінансовими потоками [17]. Компанія з високою часткою власного капіталу здатна інвестувати у нові технології чи диверсифікувати виробництво без ризику втрати платоспроможності. У той же час надмірна ставка на власні ресурси – обмежує темпи зростання бізнесу, оскільки без залучення зовнішніх коштів підприємство не в змозі мати достатньо фінансів для масштабних інвестиційних проєктів.

Позиковий капітал теж відноситься до внутрішніх елементів фінансової політики, що дозволяє підприємствам розширювати виробничі потужності та прискорювати вихід на нові ринки. Однак надмірна залежність від боргового фінансування призводить до фінансової нестабільності. Високий рівень боргового навантаження спричиняє зростання витрат на обслуговування кредитів, що значно зменшує прибутковість компанії, а несприятливі зміни у макроекономічному середовищі, такі як зростання відсоткових ставок чи зниження попиту на продукцію підприємства, провокують появу фінансових труднощів і навіть банкрутства.

Фінансова стабільність підприємства значною мірою визначається його здатністю ефективно управляти ліквідністю, тобто швидко трансформувати

активи у грошові кошти без значних втрат їхньої вартості [11]. Ліквідність відноситься до критичних показників фінансового здоров'я компанії, адже забезпечує належне виконання поточних зобов'язань та підтримання стабільності операційного процесу. Підприємства з високим рівнем ліквідності мають перевагу у кризових ситуаціях, оскільки за короткий час здатні мобілізувати ресурси для покриття фінансових розривів та несподіваних витрат.

Низький рівень ліквідності, навпаки, створює значні ризики для діяльності компанії. Якщо підприємство не здатне своєчасно розраховуватися за короткостроковими боргами, воно буде стикатись з фінансовими труднощами, які призведуть до репутаційних втрат, зниження довіри з боку партнерів та інвесторів, а в найгіршому випадку – до банкрутства. Саме тому, ефективне управління ліквідністю потребує стратегічного планування та гнучкої фінансової політики. Більшість компаній використовують підходи для підтримки оптимального рівня ліквідності: збільшення оборотності активів, диверсифікацію джерел доходу, налагодження відносин із фінансовими установами для забезпечення швидкого доступу до кредитних ресурсів, інші – передбачають ризики та створюють резервні фонди, які допомагають уникнути фінансових труднощів у разі непередбачуваних змін на ринку.

Фінансова стійкість підприємства формується під впливом різних внутрішніх факторів, серед яких особливо варто відмітити ефективне використання наявних ресурсів [28]. Рациональне управління фінансовими, матеріальними та людськими ресурсами дозволяє компаніям зберігати стабільність навіть у кризових умовах. Головним аспектом даного процесу вважається оптимізація виробничих витрат: скорочення зайвих витрат, впровадження енергоефективних технологій, підвищення продуктивності праці. Водночас ефективне управління персоналом сприяє максимальному використанню кадрового потенціалу, що позитивно впливає на загальну продуктивність бізнесу. Автоматизація операційних процесів дає змогу зменшити витрати часу та ресурсів, підвищуючи рівень контролю над фінансовими потоками та виробничими циклами: (табл. 1.4)

Таблиця 1.4

Фактори оптимізації ресурсів у контексті фінансової стійкості підприємства

Фактор	Вплив на фінансову стійкість	Приклад реалізації
Оптимізація виробничих витрат	Зниження собівартості продукції, підвищення рентабельності	Впровадження енергоефективного обладнання для скорочення витрат на електроенергію
Ефективне управління персоналом	Підвищення продуктивності праці, зменшення витрат на зайві робочі місця	Запровадження системи мотивації персоналу для збільшення продуктивності
Автоматизація бізнес-процесів	Скорочення операційних витрат, мінімізація людських помилок	Використання CRM-системи для автоматизації взаємодії з клієнтами
Раціональне використання фінансових ресурсів	Зниження ризику касових розривів, підвищення ліквідності	Використання бюджетування та фінансового прогнозування
Диверсифікація джерел доходу	Підвищення стійкості до змін у ринковому середовищі	Розширення асортименту продукції або вихід на нові ринки

Джерело: [1,5]

Раціональне використання ресурсів забезпечує фінансову стійкість підприємства, адже дозволяє йому залишатися конкурентоспроможним у довгостроковій перспективі. Оптимізація витрат, ефективне управління трудовими ресурсами та впровадження сучасних технологій підвищують рівень прибутковості та зменшують фінансові ризики. Завдяки грамотному розподілу ресурсів підприємство не лише виживає у складних ринкових умовах, а й активно розвивається, нарощує свою частку на ринку та створює додаткову цінність для зацікавлених сторін.

Фінансова стійкість підприємства вважається результатом комплексного управління його ресурсами, стратегічного планування та адаптації до змін у зовнішньому середовищі, а диверсифікація джерел прибутку в свою чергу, дозволяє зменшити ризики, пов'язані з нестабільністю ринку, коливанням попиту та зовнішніми шоками [19]. Компанії, що покладаються лише на один вид діяльності або вузький сегмент клієнтів, опиняються у вразливому становищі в умовах економічних криз або змін у споживчих вподобаннях. Саме тому стратегія розширення асортименту продукції, освоєння нових географічних ринків та диверсифікація бізнес-моделі є невід'ємними елементами фінансової стійкості.

Найефективнішим методом зменшення фінансових ризиків варто вважати географічну диверсифікацію, адже вихід на нові регіональні та міжнародні ринки дозволяє підприємству не лише отримувати додаткові доходи, а й знижувати залежність від локальних економічних умов. Компанія, що працює лише на одному внутрішньому ринку, може зазнати значних збитків через політичні або економічні кризи в країні. Натомість підприємство, яке має низку незалежних ринкових сегментів у різних країнах, отримує можливість компенсувати втрати в одній економічній зоні за рахунок стабільності іншої.

Окрім географічної, важливим напрямом диверсифікації виступає розширення асортименту продукції або послуг [24]. Замість того, щоб зосереджуватися на одному типі товарів, компанія може розвивати супутні напрями бізнесу, що доповнюють основну діяльність. Такий підхід дозволяє не лише збільшити дохід, а й створює додаткову цінність для споживачів, що позитивно впливає на конкурентоспроможність.

Ще одним внутрішнім фактором фінансової стійкості є ефективна система ризик–менеджменту. Підприємства, що проактивно аналізують можливі загрози та розробляють механізми їхнього мінімізації, значно краще адаптуються до ринкових змін. Моніторинг дебіторської заборгованості, контроль за рухом грошових коштів, оцінка фінансових ризиків на основі статистичних методів дозволяють завчасно виявляти проблеми та приймати відповідні управлінські рішення [19]. Інструментом такого ефективного ризик–менеджменту вважається сценарне планування – це метод, що передбачає моделювання різних варіантів розвитку подій та підготовку відповідних стратегій реагування. У разі реалізації несприятливого сценарію підприємство матиме заздалегідь підготовлені заходи щодо скорочення витрат, залучення додаткових ресурсів або адаптації бізнес–моделі.

З метою підтримки фінансової стійкості підприємства також впроваджують сучасних технологій у фінансове управління. Використання автоматизованих систем для аналізу грошових потоків, прогнозування попиту, управління запасами дозволяє підприємству більш ефективно розподіляти ресурси, а завдяки

використанню штучного інтелекту в аналізі фінансових ризиків керівництво отримує точніші прогнози та швидше реагує на зміни в економічному середовищі.

Як вже було зауважено, фінансова стійкість підприємства формується під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів [34]. Саме останні визначають загальний економічний контекст, у якому функціонує компанія, встановлюючи рамки для її діяльності та розвитку. Взаємозв'язок підприємства з макроекономічним середовищем, державними регуляторними органами, банківською системою та міжнародними ринками суттєво впливає на його фінансовий стан. Відповідно, розуміння та адаптація до змін у зовнішньому середовищі виступають факторами підтримки стабільності та конкурентоспроможності бізнесу.

Головний зовнішній фактор – загальний стан економічного середовища. Підприємства функціонують у динамічній економічній системі, де зміни у валовому внутрішньому продукті (ВВП), рівні інфляції, рівні безробіття та діловій активності визначають умови для їхнього розвитку. У періоди економічного зростання підприємства мають кращий доступ до кредитних ресурсів, спостерігається зростання купівельної спроможності населення, що сприяє зростанню доходів компаній. Водночас у періоди рецесії зниження попиту, подорожчання фінансових ресурсів та нестабільність валютного ринку можуть суттєво послабити фінансову стійкість навіть найстабільніших компаній.

Значний вплив на фінансову стійкість підприємства має рівень інфляції [37]. Помірна інфляція стимулює ділову активність, оскільки очікуване зростання цін спонукає підприємства до активного інвестування. Однак високі темпи інфляції призводять до зростання витрат на виробництво, зниження реальних доходів споживачів та здорожчання кредитних ресурсів, що ускладнює планування фінансової діяльності, тобто у періоди гіперінфляції компанії змушені оперативно змінювати ціни на продукцію, що негативно позначається на їхніх відносинах із клієнтами та партнерами.

Ще одним критично важливим чинником вважається валютна стабільність. Коливання валютного курсу безпосередньо впливають на підприємства, що

імпортують сировину або експортують продукцію. Якщо національна валюта знецінюється, компанії які закупають імпортні матеріали, стикаються зі зростанням собівартості виробництва, що лиш знижує їхню конкурентоспроможність, а експортери навпаки отримують додаткові вигоди від зміцнення позицій на міжнародних ринках [30]. Проте значна волатильність курсу ускладнює довгострокове планування та створює ризики фінансових втрат.

Регуляторна політика держави також має суттєвий вплив на фінансову стабільність підприємств. Податкова система, митні тарифи, державні субсидії та програми підтримки бізнесу визначають умови, в яких працюють компанії. Сприятливе податкове середовище стимулює розвиток підприємництва, тоді як надмірний податковий тиск призводить до зниження інвестиційної активності. Зміни у законодавстві, такі як підвищення мінімальної заробітної плати або введення нових екологічних стандартів – суттєво впливають на витрати підприємств та вимагати перегляду фінансових стратегій.

Фінансова політика банківської системи та доступність кредитних ресурсів також відіграють важливу роль, адже відсоткові ставки за кредитами, вимоги до позичальників та загальна доступність фінансування визначають можливості підприємств щодо залучення додаткового капіталу для розвитку [2]. У періоди жорсткої монетарної політики, коли банки обмежують видачу кредитів, підприємствам доводиться покладатися на внутрішні резерви або шукати альтернативні джерела фінансування. Навпаки, у періоди ліберальної кредитної політики компанії здатні більш активно інвестувати у розширення діяльності, що лиш підвищує економічне зростання нашої країни.

Фінансова стійкість підприємства – це результат взаємодії багатьох факторів, серед яких особливу роль відіграють податкове та правове регулювання, а також рівень політичної стабільності в країні [19]. Держава під час формування податкової політики, визначає основні правила ведення бізнесу, які можуть або допомагати зростанню фінансової стійкості компаній, або, навпаки, створюють бар'єри для їхнього розвитку. Зміни у законодавстві, нові вимоги до звітності, введення податкових пільг чи навпаки, підвищення податкового навантаження

безпосередньо впливають на фінансові результати підприємств, а політична стабільність чи її відсутність визначає рівень інвестиційної привабливості країни, можливість залучення зовнішніх фінансових ресурсів та прогнозованість економічного середовища: (табл. 1.5)

Таблиця 1.5

Вплив податкового, правового регулювання та політичної стабільності на фінансову стійкість підприємства

Фактор впливу	Позитивний ефект на фінансову стійкість	Негативний ефект на фінансову стійкість
Податкове регулювання	– Зниження податкового навантаження стимулює інвестиції в розвиток. – Запровадження пільг для підприємств певних галузей посилює їх стійкість. – Прозорість податкової системи полегшує фінансове планування.	– Підвищення податків зменшує чистий прибуток підприємств. – Часті зміни в податковому законодавстві ускладнюють довгострокове планування. – Відсутність податкових стимулів призводить до скорочення капіталовкладень.
Правове регулювання	– Захист прав власності підвищує довіру інвесторів. – Дієва система вирішення господарських спорів покращує стабільність бізнесу. – Прозорі регуляторні механізми запобігають корупції.	– Надмірне державне втручання обмежує можливості підприємств. – Нечіткість законодавчих норм створює простір для юридичних ризиків. – Високі регуляторні вимоги збільшують витрати на дотримання норм.
Політична стабільність	– Передбачуваність державної політики формує довгострокове планування. – Відсутність політичних конфліктів приваблює інвесторів. – Стабільний валютний ринок забезпечує фінансову рівновагу.	– Політичні кризи спричиняють відтік капіталу. – Введення санкцій або обмежень на міжнародні операції негативно впливає на бізнес. – Невизначеність щодо економічної політики ускладнює прийняття стратегічних рішень.

Джерело: [26, 37]

Фінансова стійкість підприємства значною мірою залежить від зовнішніх регуляторних і політичних факторів, які формують загальне середовище функціонування бізнесу. Сприятливе податкове регулювання виступає стимулом для зростання компаній, адже зниження податкового тиску дозволяє направляти вивільнені ресурси на інвестиції, розширення ринку та технологічну модернізацію. Водночас часті зміни у законодавстві створюють додаткові

фінансові ризики, адже підприємства змушені адаптувати свої бізнес–процеси до нових вимог, що лиш спричиняє втрату часу та коштів.

Правове регулювання також критично важливе для забезпечення фінансової стійкості [11]. Захист прав власності, стабільність договірних відносин та ефективність судової системи формують передбачуване середовище для ведення бізнесу. Якщо ж законодавство нестабільне або містить суперечливі норми, підприємства зіштовхуються з юридичними ризиками, що ускладнюють ведення господарської діяльності.

Політична стабільність напряду впливає на збереження довіри до національного ринку з боку інвесторів, банківських установ та міжнародних партнерів. Тобто, якщо політична ситуація передбачувана, компанії в змозі планувати власну діяльність на тривалий період без побоювань щодо різких змін у регулюванні або ризиків націоналізації активів. Водночас політичні кризи спричиняють фінансові потрясіння, що проявляються у відтоку капіталу, нестабільності валютного ринку та зростанні вартості кредитних ресурсів.

Варто також відмітити, що наступні два зовнішні чинники (табл. 1.6), безпосередньо впливають на здатність підприємства розвиватися та протистояти кризовим явищам – це стан банківської системи та рівень конкуренції в галузі. Банківська система виконує роль фінансового посередника, в ході забезпечення підприємства необхідними кредитними ресурсами та інструментами для управління ліквідністю [17]. Висока доступність фінансування посилює інвестиційне зростання компаній, тоді як обмеження в банківському кредитуванні призводять до нестачі обігових коштів та уповільнюють темпи розвитку.

Конкурентне середовище, своєю чергою, визначає межі цінової політики підприємств, їхню здатність адаптуватися до змін попиту, впроваджувати інновації та утримувати стабільні ринкові позиції. Висока конкуренція стимулює бізнес до підвищення ефективності, але водночас створює загрозу зниження маржинальності та погіршення фінансових показників. Умови ринку ж диктують необхідність перегляду бізнес–моделей, оптимізації виробничих процесів і впровадження нових стратегій фінансового менеджменту.

Таблиця 1.6

**Вплив банківської системи та конкурентного середовища на фінансову
стійкість підприємства**

Фактор впливу	Позитивний ефект на фінансову стійкість	Негативний ефект на фінансову стійкість
Стан банківської системи	– Доступність кредитування за низькими відсотковими ставками сприяє фінансуванню інвестиційних проєктів. – Високий рівень довіри до банківської системи підвищує стабільність фінансових операцій. – Розвинена інфраструктура банківських послуг (онлайн-банкінг, факторинг, страхування ризиків) спрощує управління фінансами підприємства.	– Високі облікові ставки збільшують вартість залученого капіталу. – Обмеження у видачі кредитів зменшує ліквідність підприємства. – Нестабільність банківської системи підвищує ризики непередбачених фінансових втрат.
Конкурентне середовище	– Стимулює підприємства до оптимізації витрат та впровадження ефективних бізнес-процесів. – Підвищує якість продукції та послуг, що сприяє зростанню клієнтської лояльності. – Розширює можливості стратегічного партнерства та кооперації між компаніями.	– Зниження цін унаслідок жорсткої конкуренції може скорочувати прибутковість. – Наявність потужних монополістів обмежує можливості розвитку малих і середніх підприємств. – Високий рівень конкуренції може призводити до нестабільності попиту та непередбачуваних змін у ринковій кон'юктурі.

Джерело: [3,8,11]

Фінансова стійкість підприємства значною мірою визначається станом банківської системи та конкурентним середовищем, у якому воно функціонує. Сприятливі умови банківського кредитування допомагають активному розвитку бізнесу, оскільки підприємства залучають необхідні фінансові ресурси для розширення виробництва, освоєння нових ринків і впровадження інновацій. Водночас підвищення облікової ставки чи зменшення доступності кредитів стає першопричиною дефіциту капіталу, що ускладнює фінансування операційної діяльності та реалізації стратегічних ініціатив. Наступним аспектом вважається стабільність банківської системи, адже якщо вона демонструє надійність і передбачуваність, підприємства впевнено розраховують на довгострокове фінансування та ефективно управляють власними фінансовими потоками.

Конкурентне середовище теж вважається «двосічним мечем» для фінансової стійкості компаній [14]. З одного боку, висока конкуренція стимулює підприємства до підвищення ефективності, оптимізації витрат та впровадження інноваційних рішень. Компанії, які здатні адаптуватися до нових умов, отримують конкурентні переваги та зміцнюють свої ринкові позиції. З іншого боку, жорстка конкуренція спричиняє цінові війни, що лиш негативно впливає на прибутковість бізнесу та створює додаткові фінансові ризики. В особливо складних ринкових умовах підприємства стикаються з проблемами утримання своєї частки ринку, які загрожують зниженням фінансової стабільності.

Тож, фінансова стійкість підприємства – це багатовимірний показник, на який впливає широкий спектр як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Управління фінансовими ризиками, ефективне використання капіталу, адаптивність до змін ринкового середовища та здатність прогнозувати економічні загрози – усе це формує основу стабільного функціонування компанії.

З огляду на динамічний розвиток сучасної економіки, підприємства мають розробляти комплексні фінансові стратегії, які поєднують аналіз макроекономічних умов, ефективну внутрішню політику управління ресурсами та гнучкість у реагуванні на виклики. Використання антикризових заходів, інвестування в інноваційні технології та розширення джерел фінансування дозволяють не лише зберігати фінансову стійкість, а й перетворювати економічні загрози на нові можливості для зростання, адже підприємство, яке здатне ефективно керувати внутрішніми та зовнішніми факторами фінансової стабільності, має всі шанси не лише вижити в умовах нестабільного ринку, а й стати його лідером, забезпечуючи собі довгострокову конкурентоспроможність та фінансову незалежність.

1.3. Методи оцінки фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість підприємства – це здатність суб'єкта господарювання підтримувати баланс між власними та залученими ресурсами, забезпечуючи

безперебійне функціонування навіть в умовах змінного економічного середовища. Оцінка фінансової стійкості передбачає використання різних показників, які відображають фінансову структуру капіталу, рівень ліквідності, здатність підприємства виконувати зобов'язання та підтримувати стабільний рівень фінансової автономії.

Основним інструментом оцінки фінансової стійкості вважається аналіз фінансових коефіцієнтів, які дозволяють встановити залежність підприємства від зовнішніх запозичень, рівень ризику втрати платоспроможності та загальний фінансовий стан організації. Нижче представлена таблиця 1.7, що містить основні фінансові коефіцієнти, їхні формули, нормативні значення та економічне трактування.

Таблиця 1.7

Аналіз фінансових коефіцієнтів

Показник	Формула	Нормативне значення	Економічний зміст
Коефіцієнт автономії	$K_a = \frac{BK}{K},$ де BK – власний капітал підприємства K – сума капіталу підприємства	> 0.5	Відображає ступінь незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування.
Коефіцієнт фінансової залежності	$K_{фз} = \frac{ПК}{BK},$ де ПК – позиковий капітал підприємства	< 1.0	Визначає рівень залучення позикових коштів у структурі капіталу.
Коефіцієнт забезпечення зобов'язань власним капіталом	$K_z = \frac{BK}{DK},$ де DK – довгострокові зобов'язання підприємства	> 1.5	Характеризує можливість підприємства покрити свої довгострокові зобов'язання за рахунок власного капіталу.
Коефіцієнт ліквідності	$K_l = \frac{OA}{ПЗ},$ де OA – оборотні активи підприємства ПЗ – поточні зобов'язання підприємства	1.5 – 2.5	Відображає здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання.

Джерело: [22–23]

Фінансова стійкість підприємства визначається здатністю забезпечувати ефективне співвідношення між власним та залученим капіталом, підтримуючи

оптимальну структуру активів і пасивів. Аналіз фінансових коефіцієнтів дозволяє оцінити не лише поточний стан підприємства, а й потенційні ризики, які впливають на його стабільність у майбутньому.

Коефіцієнт автономії свідчить про те, наскільки підприємство самодостатнє у фінансуванні своєї діяльності. Високе значення цього показника вважається позитивним сигналом для інвесторів та кредиторів, оскільки вказує на низький рівень фінансового ризику. Натомість коефіцієнт фінансової залежності демонструє обсяг залучених коштів у структурі капіталу. Підприємства з високою залежністю від позикових ресурсів стикаються з проблемами обслуговування боргів, особливо в умовах економічної нестабільності.

Коефіцієнт забезпечення зобов'язань власним капіталом відіграє важливу роль у довгостроковій перспективі, адже показує, наскільки підприємство здатне покривати свої зобов'язання власними ресурсами, що критично вагомо у разі фінансових потрясінь або кризових ситуацій. Високий показник цього коефіцієнта свідчить про фінансову гнучкість і низький ризик банкрутства.

Оцінка ліквідності підприємства дозволяє встановити його здатність вчасно виконувати короткострокові зобов'язання. Оптимальне значення коефіцієнта ліквідності (1.5–2.5) забезпечує баланс між фінансовою стабільністю та ефективністю управління активами. Занадто високий рівень ліквідності може свідчити про неефективне використання ресурсів, тоді як низький рівень вказує на можливі проблеми з платежами.

У сучасній економічній системі, наступною складовою аналізу фінансового стану вважається прогнозування можливого банкрутства. Найбільш ефективний метод оцінки фінансової стабільності – це Z-рахунок Альтмана який передбачає багатофакторну модель, що дозволяє визначити рівень загроз для підприємства на основі комбінації фінансових коефіцієнтів. Даний показник враховує різні аспекти фінансової діяльності, в тому числі ліквідність, прибутковість, ринкову капіталізацію та загальну заборгованість.

Метод Альтмана базується на спеціальній формулі, що охоплює вагові коефіцієнти для ключових фінансових показників. Отриманий індекс дозволяє

визначити ступінь ризику банкрутства та оцінити загальний рівень фінансової безпеки підприємства. Нижче наведено таблицю 1.8, яка містить формулу розрахунку Z-рахунку Альтмана, критерії його оцінки, а також відповідні інтерпретації результатів.

Таблиця 1.8

Оцінка фінансової стабільності за допомогою Z-рахунку Альтмана

Формула	Критерії	Значення	Інтерпретація
$Z = 1.2X_1 + 1.4X_2 + 3.3X_3 + 0.6X_4 + 1.0X_5$	$X_1 = \frac{OA}{BA(K)}$ де BA – всього активів (K) – загальна сума капіталу підприємства	> 2.99	Висока фінансова стійкість
	$X_2 = \frac{NP}{BA}$ де NP – нерозподілений прибуток підприємства	1.81 – 2.99	Ризикова зона
	$X_3 = \frac{P_{cp}}{BK}$ де P_{cp} – прибуток до сплати відсотків	< 1.81	Висока ймовірність банкрутства
	$X_4 = \frac{PK}{ZZ}$ де PK – ринкова капіталізація ZZ – загальна заборгованість підприємства		
	$X_5 = \frac{D}{BA}$ де D – доходи підприємства		

Джерело: [11]

Методика Альтмана належить до найефективніших способів оцінки фінансової стійкості підприємства, оскільки вона враховує декілька критично важливих фінансових показників, які відображають як короткострокову, так і довгострокову перспективу розвитку компанії. Основними її перевагами виступають здатність прогнозувати можливе банкрутство та виявляти ризики ще до того, як вони стануть загрозою для функціонування підприємства.

Якщо значення Z -рахунку перевищує 2.99, це свідчить про високу фінансову стабільність і низький ризик банкрутства. Якщо ж показник знаходиться в діапазоні 1.81–2.99, підприємство перебуває в зоні ризику і потребує посиленого фінансового контролю та оптимізації бізнес-процесів. Значення менше 1.81 сигналізує про серйозну загрозу неплатоспроможності та потребує термінових заходів щодо фінансового оздоровлення, таких як реструктуризація боргів, оптимізація витрат та пошук додаткових джерел фінансування.

Наступним показником аналізу фінансової надійності вважається коефіцієнт інвестування, який дозволяє визначити, наскільки підприємство покриває свої необоротні активи за рахунок стабільних джерел фінансування, зокрема власного капіталу та довгострокових зобов'язань. Чим вищий цей показник, тим менший ризик фінансових проблем, пов'язаних із нестачею довгострокових ресурсів для покриття основних активів компанії [29]. Розрахунок коефіцієнта інвестування здійснюється за формулою 1.1:

$$K_i = \frac{BK+ДЗ}{НА}, (1.1)$$

де НА – необоротні активи підприємства.

Значення коефіцієнта інвестування понад 1.0 вказує на те, що підприємство фінансує свої основні активи переважно стабільними джерелами, що підвищує його фінансову стійкість. Якщо ж цей показник нижчий за 1.0, це вказує про те, що компанія використовує короткострокові джерела фінансування для покриття довгострокових активів, які створюють ризики нестачі ліквідності та фінансових труднощів у майбутньому.

Основна потреба у розрахунку коефіцієнта інвестування полягає в його здатності демонструвати рівень самодостатності підприємства у фінансуванні власної діяльності. Високі значення цього показника свідчать про те, що компанія може стабільно працювати без надмірної залежності від позикових ресурсів. Проте надмірне зростання коефіцієнта вважається сигналом надлишкового залучення довгострокового капіталу, що не завжди буде оптимальним з точки зору ефективності управління фінансами.

Платоспроможність теж належить до основних аспектів фінансового стану підприємства, що визначає його здатність своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання перед кредиторами, постачальниками та іншими контрагентами. Вона характеризується достатнім рівнем ліквідних активів, які можна швидко конвертувати в грошові кошти без значної втрати їх вартості. Оцінка платоспроможності підприємства здійснюється за допомогою фінансових коефіцієнтів, які відображають баланс між активами, що легко реалізуються, та обсягом короткострокових зобов'язань: (табл. 1.9)

Таблиця 1.9

Оцінка платоспроможності підприємства

Показник	Формула	Нормативне значення	Інтерпретація
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{аб.л.} = \frac{ГК}{ПЗ},$ де ГК – грошові кошти підприємства	> 0.2	Відображає миттєву здатність підприємства покривати свої борги.
Коефіцієнт критичної ліквідності	$K_{к.л.} = \frac{ГК + ДЗ}{ПЗ},$ де ДЗ – дебіторська заборгованість підприємства	0.7 – 1.0	Вказує на можливість покриття зобов'язань без реалізації запасів.

Джерело: [31]

Оцінка платоспроможності підприємства на основі коефіцієнтів ліквідності дозволяє визначити, наскільки ефективно компанія управляє власними фінансовими ресурсами для забезпечення короткострокових зобов'язань. Коефіцієнт абсолютної ліквідності демонструє негайну платоспроможність підприємства, проте через вузькість показника він має бути доповнений іншими критеріями, а коефіцієнт критичної ліквідності враховує дебіторську заборгованість, що дає ширшу картину фінансового стану та дозволяє оцінити спроможність компанії виконувати свої зобов'язання без необхідності термінового продажу запасів.

Значення цих коефіцієнтів повинні бути збалансованими, адже надмірно високий рівень ліквідності вказує про неефективне використання активів, тоді як надто низький рівень вважається сигналом потенційних фінансових труднощів.

Фінансова стійкість підприємства вважається багатовимірною категорією, яка не може бути охарактеризована лише одним показником, адже вона визначається сукупністю факторів, що відображають здатність підприємства ефективно використовувати фінансові ресурси, підтримувати оптимальну структуру капіталу та зберігати платоспроможність у довгостроковій перспективі. Метод комплексної оцінки фінансової стійкості базується на інтегральному показнику, який включає вагові коефіцієнти різних фінансових параметрів. Такий підхід дозволяє отримати узагальнену характеристику фінансового стану підприємства та оцінити рівень його ризику: (табл. 1.10)

Таблиця 1.10

Метод комплексної оцінки фінансової стійкості

Методика	Формула	Рівень ризику	Значення
Інтегральний показник стійкості	$I_c = \omega_1 K_a + \omega_2 K_{фз} + \omega_3 K_з + \omega_4 K_{л},$ де $\omega_1, \omega_2, \omega_3, \omega_4$ – вагові коефіцієнти	Низький	> 0.75
		Помірний	$0.5 - 0.75$
		Високий	< 0.5

Джерело: [32]

Комплексний підхід до оцінки фінансової стійкості дозволяє визначити загальний рівень ризику підприємства та оцінити його здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам. Використання інтегрального показника забезпечує більш точну діагностику фінансового стану, ніж аналіз окремих коефіцієнтів. Оцінка здійснюється на основі різних фінансових параметрів, зважених відповідно до їх впливу на загальну стійкість підприємства. Якщо значення показника перевищує 0.75 – це свідчить про низький рівень ризику та стабільний фінансовий стан компанії.

Однак, отримані результати необхідно розглядати в динаміці, враховуючи специфіку галузі, кон'юнктуру ринку та економічні умови. Навіть при високих значеннях інтегрального показника компанія може стикатися з проблемами ліквідності чи нестачею власного капіталу, що потребує додаткового аналізу. Тож, метод комплексної оцінки виступає інструментом фінансового управління, який дозволяє підприємствам приймати стратегічно обґрунтовані рішення для забезпечення довготривалої стійкості.

Наступний ефективний метод оцінки потенційної стабільності компанії – сценарне моделювання. Цей підхід передбачає побудову декількох альтернативних сценаріїв розвитку подій, аналіз їх можливого впливу на підприємство та розробку відповідних стратегічних заходів. Основна мета такого аналізу полягає у підвищенні адаптивності компанії до змін у макро– та мікроекономічному середовищі, що дозволяє мінімізувати ризики та використати можливості для подальшого розвитку: (табл. 1.11)

Таблиця 1.11

Аналіз стійкості на основі сценарного моделювання

Сценарій	Передумови	Очікуваний вплив	Рекомендовані заходи
Оптимістичний	Сприятлива макроекономічна ситуація, стабільне кредитування	Зростання прибутковості	Розширення інвестиційних програм
Реалістичний	Помірні економічні коливання, стабільний рівень попиту	Незначні фінансові ризики	Контроль витрат, утримання ліквідності
Песимістичний	Рецесія, обмежений доступ до фінансування	Високий ризик банкрутства	Оптимізація витрат, пошук нових джерел фінансування

Джерело: [29]

Застосування сценарного моделювання в аналізі фінансової стійкості підприємства дозволяє не лише оцінити поточний стан компанії, а й спрогнозувати її можливі фінансові перспективи за різних умов. Визначення оптимістичного, реалістичного та песимістичного сценаріїв дає змогу керівництву підготуватися до потенційних викликів та заздалегідь розробити ефективні стратегії реагування. У разі сприятливої економічної ситуації підприємство зосереджується на розширенні інвестиційної діяльності, тоді як у випадку економічної нестабільності потрібно забезпечити контроль за витратами та фінансовими потоками.

Загалом, вище представлені методи оцінки фінансової стійкості підприємства дозволяють виявити його уразливі аспекти та потенціал для стабільного розвитку, адже всі вони дають змогу прогнозувати ризики та коригувати стратегії для забезпечення довгострокової фінансової стабільності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ЗАРУДДЯ АГРО»

2.1. Характеристика ТОВ «Заруддя Агро» та його фінансових показників

Сучасне виробництво сільськогосподарської продукції ґрунтується на впровадженні технологічних, економічних та організаційних підходів, що забезпечують стабільний розвиток. Однією з компаній, які функціонують у даній сфері, виступає ТОВ «Заруддя–Агро», діяльність якого базується на багатовекторному використанні земельних ресурсів, оптимізації технологічного процесу та стратегічному підході до формування агропромислового комплексу. Станом на 2025 р. підприємство реалізує широкий спектр функцій: вирощування зернових культур, надання послуг у сфері агрономічного супроводу, обробка насіння, оптова торгівля сільськогосподарською продукцією. Перелічені напрями створюють синергічний ефект, спрямований на отримання стабільного прибутку та підвищення конкурентоспроможності.

Форма управління відповідає моделі товариства з обмеженою відповідальністю. Такий формат забезпечує оптимальне поєднання управлінських функцій, дозволяє власникам контролювати діяльність без необхідності розширення капіталу шляхом емісії акцій. Керівництво здійснюється відповідно до внутрішніх регламентів, розподіл відповідальності передбачає чітке визначення функціональних обов'язків кожного учасника процесу. Використання сучасних методів фінансового менеджменту та обліку допомагає ефективному контролю за рухом грошових потоків.

Основна діяльність підприємства полягає у вирощуванні зернових культур, серед яких домінують пшениця, ячмінь, кукурудза. Важливе місце займає культивування олійних культур – соняшник, ріпак, соя. Виробничий процес ТОВ «Заруддя – Агро» охоплює декілька наступних стадій:

- попередня підготовка ґрунту (аналіз родючості, внесення добрив, розробка сівозміни);
- посівні роботи (використання високопродуктивного насіння, сучасних методів точного землеробства);
- догляд за культурами (застосування мікродобрив, контроль за рівнем вологості, профілактика шкідників);
- збирання врожаю (механізоване проведення робіт, використання комбайнів високої продуктивності);
- після урожайна обробка (очищення, сушіння, сортування продукції для подальшого продажу або зберігання).

Завдяки вище представленому комплексному підходу підприємство забезпечує високу якість продукції та знижує ризики втрат.

Організаційна структура підприємства зображена на рисунку 1.1, нижче:

Рис. 2.1 Організаційна структура ТОВ «Заруддя Агро»

Організаційна структура ТОВ «Заруддя Агро» багатоступенева та чітко розподілена за функціональними відділами. На вершині структури знаходиться директор, який відповідає за загальне управління підприємством і координацію роботи всіх підрозділів. Під його керівництвом функціонують всі відділи, що здійснюють різні аспекти діяльності компанії.

Фінансово–економічний відділ включає головного бухгалтера та економіста, які відповідають за фінансовий моніторинг, бухгалтерський облік та планування. Виробничий відділ, на чолі з головним агрономом, забезпечує ефективне ведення сільськогосподарських робіт, координуючи діяльність агрономів, механізаторів та трактористів, що здійснюють операції на полях. Цей відділ забезпечує вирощування продукції на підприємстві.

Комерційний відділ складається з менеджерів із закупівель та збуту, які займаються організацією постачання ресурсів і реалізацією продукції. Водночас адміністративний відділ на чолі з юристом забезпечує юридичний супровід діяльності підприємства, що включає договірну роботу, консультування з правових питань та вирішення юридичних суперечок. Така структура дозволяє ТОВ «Заруддя Агро» ефективно організовувати виробничі та комерційні процеси, забезпечуючи стабільний розвиток підприємства.

Фінансова модель підприємства базується на грамотному управлінні активами, оптимізації витрат та диверсифікації доходів. Основні джерела прибутку включають продаж власної продукції, надання послуг з обробки сільськогосподарських культур, оренда та експлуатація земельних ділянок, оптова торгівля сільськогосподарською сировиною.

Статутний капітал закладено в розмірі 10 000 грн, що типово для малого та середнього бізнесу. Вкладення у виробничі потужності здійснюються за рахунок власних доходів та залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

Впровадження новітніх технологій дозволяє підвищити врожайність, мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище, скоротити виробничі витрати. Основні аспекти інноваційної діяльності включають:

- цифрові системи управління полями (моніторинг стану ґрунту, контроль за ростом культур);
- автоматизація процесів (використання систем точного землеробства, GPS–керованої техніки);
- екологічні технології (перехід на органічне землеробство, мінімізація застосування хімічних речовин).

Впродовж всієї діяльності, компанія активно реалізує продукцію на внутрішньому ринку, співпрацюючи з великими торговими мережами, переробними підприємствами та експортерами. Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською продукцією дозволяє розширити канали збуту та забезпечити стабільні поставки зерна, насіння, кормів для тварин. Оренда транспорту та аграрного устаткування – ще один напрям, який приносить стабільний прибуток. Використання власної технічної бази дозволяє надавати послуги перевезень, а також орендувати техніку для сезонних польових робіт.

Розподіл корпоративних прав передбачає паритетну участь засновників у прийнятті ключових рішень. Такий формат управління допомагає рівномірному розподілу прибутку та відповідальності між власниками. Компанія офіційно зареєстрована в державних органах, проходить перевірки податкових та статистичних служб. Відсутність заборгованості перед бюджетом та стабільне виконання податкових зобов'язань підтверджує надійність підприємства як бізнес–одиниці.

Наразі, функціонування ТОВ «Заруддя–Агро» базується на багатопрофільному підході до ведення сільського господарства, застосуванні передових технологій, стабільному фінансовому менеджменті. Комплексна організація виробничих процесів дозволяє підвищити ефективність діяльності та сформуванню довгострокові перспективи розвитку. Головним фактором успіху виступає адаптація до ринкових умов, гнучкість у виборі стратегій ведення бізнесу, орієнтація на підвищення продуктивності. Завдяки поєднанню інноваційних підходів та ефективного управління компанія забезпечує стабільне зростання та конкурентоспроможність на аграрному ринку.

Аналіз динаміки показників операційної діяльності ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр. дозволяє оцінити ефективність функціонування підприємства, тенденції його розвитку та зміни в основних фінансових, виробничих і комерційних показниках. Представлені у таблиці 2.1 дані свідчать про суттєве зростання обсягів виробництва, реалізації продукції та товарообігу, що стало наслідком активного розширення діяльності компанії, впровадження ефективних управлінських рішень і посилення фінансової стійкості.

Таблиця 2.1

Динаміка показників операційної діяльності ТОВ «Заруддя Агро» за 2022 – 2024 рр.. тис. грн

Відділ / Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Фінансово—економічний відділ					
– Операційні витрати	2500,6	5124,3	10843,7	2623,7	5719,4
– Планові операційні витрати	3140,2	6024,5	12760,9	2884,3	6736,4
Виробничий відділ					
– Обсяг виробництва сільгосппродукції	7220,4	18540,3	3 320,6	11319,9	-15219,7
– Витрати на виробництво	4100,3	8260,2	17120,5	4159,9	8860,3
Комерційний відділ					
– Закупівлі	2 035,7	5640,1	12860,2	3604,4	7220,1
– Обсяг реалізації продукції	10 600,8	22304,2	46700,4	11703,4	24396,2
Адміністративний відділ					
– Витрати на юридичний супровід	120,5	245,7	510,3	125,2	264,6
– Адміністративні витрати	1155,3	2 210,6	4520,9	1055,3	2310,3
Загальні показники діяльності підприємства					
– Чистий дохід від реалізації продукції	13019,8	26244	54206,9	13224,2	27962,9
– Обсяг випуску продукції	9426,4	23430,4	50060,7	14004	26630,3
– Товарообіг	12835,2	25984,3	52480,1	13149,1	26495,8

Оцінка динаміки показників операційної діяльності ТОВ «Заруддя–Агро» за період 2022–2024 рр. демонструє суттєве зростання ключових фінансово–економічних, виробничих, комерційних та адміністративних параметрів. Аналіз свідчить про високі темпи розвитку підприємства, ефективне управління ресурсами та стійку тенденцію до збільшення доходів, що підтверджується значним приростом абсолютних і відносних показників.

У фінансово–економічному відділі зафіксовано значне покращення показників управління фінансовими потоками та аналізу витрат. Зокрема,

величина коштів, залучених для управління фінансами, зросла з 2 500,6 тис. грн у 2022 р. до 10 843,7 тис. грн у 2024 р., що становить приріст на 8 343,1 тис. грн (333,7 %). Це свідчить про розширення фінансових можливостей підприємства, збільшення обсягів залучених інвестицій або прибутковості операційної діяльності. Аналогічно, витрати, спрямовані на планування, також демонструють позитивну динаміку: з 3 140,2 тис. грн у 2022 р. до 12 760,9 тис. грн у 2024 р. (приріст на 9 620,7 тис. грн, що відповідає 306,4 %). Така тенденція вказує на стратегічне посилення контролю за витратами, вдосконалення системи фінансового прогнозування та бюджетування.

Виробничі показники засвідчують суттєве зростання обсягів випуску сільськогосподарської продукції. Якщо у 2022 р. підприємство виробило 7 220,4 тис. грн продукції, то у 2024 р. цей показник збільшився до 39 320,6 тис. грн, що є абсолютним приростом у 32 100,2 тис. грн, або 444,5 %. Така динаміка стала результатом підвищення виробничих потужностей, збільшення площ оброблюваних земель та впровадження сучасних технологій. Витрати на виробництво також демонструють значний приріст – з 4 100,3 тис. грн у 2022 р. до 17 120,5 тис. грн у 2024 р., що вказує на розширення масштабів діяльності та відповідне збільшення матеріально-технічного забезпечення. Відносне зростання витрат становить 317,5 %, що свідчить про необхідність оптимізації виробничих витрат у подальшому.

Комерційна діяльність підприємства характеризується різким збільшенням закупівельних та реалізаційних операцій. Закупівлі зросли з 2 035,7 тис. грн у 2022 р. до 12 860,2 тис. грн у 2024 р., що становить приріст у 10 824,5 тис. грн (531,7 %). Такий високий темп розвитку пояснюється розширенням асортименту продукції, зміною закупівельної стратегії або залученням нових постачальників. Водночас обсяг реалізації зріс з 10 600,8 тис. грн у 2022 р. до 46 700,4 тис. грн у 2024 р. (приріст на 36 099,6 тис. грн, що дорівнює 340,5 %). Така динаміка вказує на збільшення попиту на продукцію компанії, ефективне використання каналів збуту та розширення ринкової частки підприємства.

Адміністративні витрати також продемонстрували зростання, що пояснюється необхідністю забезпечення юридичного супроводу та управління господарською діяльністю в умовах розширення бізнесу. Витрати на юридичні послуги зросли з 120,5 тис. грн у 2022 р. до 510,3 тис. грн у 2024 р. (збільшення на 389,8 тис. грн, або 323,5 %). Адміністративні витрати за три роки зросли на 291,3 %, досягнувши 4 520,9 тис. грн у 2024 р. Представлені зміни були пов'язані зі збільшенням кількості персоналу, розширенням офісної інфраструктури та впровадженням нових управлінських процесів.

Загальні фінансові показники підприємства свідчать про значне зростання масштабів діяльності. Чистий дохід від реалізації продукції зріс з 13 019,8 тис. грн у 2022 р. до 54 206,9 тис. грн у 2024 р., що становить приріст на 41 187,1 тис. грн (316,3 %). Висока динаміка свідчить про ефективну комерційну стратегію, збільшення ринкової вартості продукції та конкурентоспроможність підприємства. Водночас обсяг випуску продукції зріс у 5,3 рази, що підкреслює стабільний розвиток виробництва. Товарообіг збільшився на 39 644,9 тис. грн (308,9 %), що підтверджує зростання попиту на продукцію компанії та розширення дистрибуційної мережі.

Оцінка асортиментної політики ТОВ «Заруддя Агро» включає аналіз номенклатури продукції, рівня її сертифікації та відповідності міжнародним стандартам. Компанія зосереджується на впровадженні сучасних агротехнологій та дотриманні вимог якості. Особлива увага приділяється сертифікації за міжнародними стандартами НАССР та ISO. Це забезпечує конкурентоспроможність продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.: (табл. 2.2)

**Структура продукції та рівень сертифікації ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–
2024 рр.**

Вид продукції	2022		2023		2024		Абсолютне відхилення	
							2023-2022	2024-2023
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%		
Зернові культури (пшениця, ячмінь, кукурудза)	5240,3	55,6	12460,2	53,2	26340,5	52,6	7219,9	13880,3
Олійні культури (соняшник, ріпак, соя)	2840,6	30,1	7320,4	31,3	16540,8	33,0	4479,8	9220,4
Овочева продукція	1020,8	10,8	2450,7	10,5	5120,3	10,2	1429,9	2669,6
Продукція тваринництва	325,7	3,5	670,5	2,9	1580,2	3,2	344,8	909,7
Інша продукція	60,2	0,6	210,4	0,9	479,3	1,0	150,2	268,9
Разом	9487,6	100	23112,2	100	50060,7	100	13624,6	26948,5
Сертифікована продукція	4320,5	45,6	12460,8	53,9	32540,6	65,0	8140,3	20079,8

Аналіз структури продукції ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр. свідчить про значне зростання виробництва в усіх категоріях. Найбільшу частку у структурі займають зернові культури, обсяги яких збільшилися більш ніж у п'ять разів, що підтверджує стратегічний фокус підприємства на вирощуванні високорентабельних сільськогосподарських культур. Також відбулося істотне зростання виробництва олійних культур, що вказує на підвищений попит з боку переробних підприємств та експортерів.

Овочева продукція та продукція тваринництва демонструють стабільне розширення, що забезпечує диверсифікацію діяльності підприємства. Хоча їхня частка у загальній структурі залишається відносно невеликою, зростання обсягів у 4–5 разів свідчить про ефективність впроваджених технологій та покращення умов виробництва. Окремо варто відзначити категорію іншої продукції, яка хоч і

має незначний відсоток у загальному випуску, проте зросла майже у сім разів, що може свідчити про освоєння нових нішових напрямків.

Особливу увагу слід приділити динаміці сертифікованої продукції, частка якої у загальному виробництві зросла з 45,6% до 65,0%. Це підтверджує прагнення підприємства до впровадження високих стандартів якості, що сприяє розширенню ринків збуту, підвищенню довіри споживачів і збільшенню конкурентоспроможності продукції. Такі результати свідчать про ефективність інвестицій у сертифікацію, модернізацію виробничих процесів та посилення контролю якості.

Аналіз рівня виконання основних планових завдань із реалізації товарів є важливим аспектом у вивченні ефективності підприємства. Порівняння фактичних показників з плановими дозволяє оцінити, чи вдається підприємству досягати встановлених цілей, а також виявити слабкі місця в стратегії реалізації продукції: (табл. 2.3)

Таблиця 2.3

Рівень виконання основних планових завдань з реалізації товарів щодо обсягу та асортименту ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр., тис. грн

Показник	2022	2023	2024	Плановий обсяг реалізації, тис. грн	Виконання плану (%)	Відхилення, тис. грн
Загальний обсяг реалізації продукції	13019,8	26244,0	54206,9	52000,0	104,2%	+2206,9
Зернові культури	5240,3	12460,2	26340,5	24000,0	109,7%	+2 40,5
Олійні культури	2840,6	7320,4	16540,8	15000,0	110,3%	+1540,8
Овочева продукція	1020,8	2450,7	5120,3	5000,0	102,4%	+120,3
Продукція тваринництва	325,7	670,5	1580,2	1500,0	105,4%	+80,2
Інша продукція	60,2	210,4	479,3	500,0	95,8%	–20,7

Аналіз рівня виконання планових завдань ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр. демонструє стабільне перевиконання встановлених цілей щодо обсягів реалізації. Загальний обсяг продажів у 2024 році сягнув 54 206,9 тис. грн, що на 2 206,9 тис. грн перевищує планові показники – це свідчить про ефективну

реалізаційну політику, зростання попиту на продукцію підприємства та вдосконалення маркетингових стратегій. Зокрема, найбільший внесок у позитивну динаміку забезпечили зернові та олійні культури, рівень виконання плану яких перевищив 109%.

Овочева продукція та продукція тваринництва також показали високі результати, з незначним перевищенням планових показників. Реалізація овочевої продукції сягнула 5 120,3 тис. грн, що на 120,3 тис. грн більше за заплановане, тоді як продукція тваринництва перевищила прогноз на 80,2 тис. грн. Такі результати підтверджують стійкість ринкових позицій підприємства в цих сегментах, а також ефективність процесів виробництва та логістики.

Єдиним винятком стала категорія іншої продукції, рівень виконання плану якої склав 95,8%. Хоча відхилення у –20,7 тис. грн було несуттєвим у загальній структурі реалізації, воно все ж вказувало про нестабільний попит та про необхідність коригування підходів до продажу цієї категорії. Загалом результати підтверджують, що підприємство ефективно адаптується до ринкових умов, забезпечуючи стабільне зростання та виконання стратегічних завдань.

2.2. Аналіз динаміки фінансової стійкості підприємства за основними коефіцієнтами

Оцінка ліквідності та платоспроможності – це важливий етапом аналізу фінансової стійкості підприємства, оскільки вона характеризує здатність компанії виконувати свої короткострокові зобов'язання. Основними показниками ліквідності є коефіцієнти забезпеченості ліквідними активами, загального покриття, абсолютної ліквідності та швидколіквідних активів. Також важливо враховувати коефіцієнти відволікання оборотних активів, що відображають рівень фінансових ризиків у структурі активів підприємства. Аналіз динаміки цих показників за 2022–2024 роки дозволяє оцінити тенденції в управлінні ліквідністю та ефективність розподілу оборотного капіталу ТОВ «Заруддя Агро»: (табл. 2.4)

Динаміка показників ліквідності та платоспроможності**ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр.**

Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Коефіцієнт забезпеченості					
ліквідними активами	0,79	0,75	0,78	0,03	0,03
швидколіквідними активами	0,51	0,48	0,50	0,02	0,02
готовими засобами платежу	0,24	0,22	0,25	0,03	0,03
Загальний коефіцієнт покриття	1,57	1,52	1,55	0,03	0,03
Проміжний коефіцієнт покриття	0,88	0,84	0,87	0,03	0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,19	0,17	0,18	0,01	0,01
Коефіцієнт відволікання оборотних активів					
у запаси	0,47	0,50	0,49	-0,01	-0,01
у дебіторську заборгованість	0,32	0,35	0,33	-0,02	-0,02
Коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань	0,69	0,71	0,70	-0,01	-0,01
Частка власного оборотного капіталу у покритті запасів	0,55	0,52	0,54	0,02	0,02
Коефіцієнт маневрування	0,34	0,32	0,33	0,01	0,01

Ліквідність та платоспроможність ТОВ «Заруддя Агро» упродовж 2022–2024 років демонструють відносну стабільність, хоча й із незначними коливаннями за ключовими показниками. Зокрема, коефіцієнт забезпеченості ліквідними активами залишався практично незмінним, незначно знизившись у 2023 році до 0,75, але знову підвищившись до 0,78 у 2024-му. Аналогічна тенденція спостерігалася і для коефіцієнтів швидкої ліквідності та готових засобів платежу, де коливання не перевищують 0,03, що свідчить про помірну, але контрольовану динаміку.

Загальний коефіцієнт покриття зменшився у 2023 році до 1,52, проте у 2024 році частково відновився до рівня 1,55, що свідчить про збереження здатності підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок усіх оборотних активів. Водночас проміжний коефіцієнт покриття та коефіцієнт абсолютної ліквідності

залишаються на рівні, близькому до нормативного, що означає задовільну короткострокову платоспроможність, хоч і з незначними ознаками зниження грошової гнучкості.

Позитивною тенденцією є зростання коефіцієнтів відволікання оборотних активів у запаси та дебіторську заборгованість, що може свідчити про посилення виробничої активності та зростання обсягів реалізації, хоча водночас це вимагає уважного моніторингу, аби не допустити надлишкових вкладень у малоліквідні елементи активів. Частка матеріальних запасів у покритті зобов’язань також зросла, що демонструє більш збалансовану структуру активів у відповідь на потреби поточної діяльності.

Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро» за період 2022–2024 рр. дозволяє оцінити здатність підприємства утримувати стабільність у фінансових зобов’язаннях та структуру капіталу. Показники фінансової стійкості виступають важливими індикаторами для визначення рівня залежності компанії від зовнішнього фінансування, її здатності покривати боргові зобов’язання, а також рівня фінансової автономії, що характеризує залежність від власних ресурсів: (табл. 2.5)

Таблиця 2.5

**Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро»
за 2022–2024 рр.**

Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Коефіцієнт фінансової автономії	0,56	0,54	0,55	0,01	0,01
Коефіцієнт фінансової заборгованості	0,44	0,46	0,45	-0,01	-0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	1,78	1,85	1,82	-0,03	-0,03
Коефіцієнт покриття боргу	2,08	2,03	2,06	0,03	0,03

Аналіз динаміки показників фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 роки свідчить про відносну стабільність фінансового стану підприємства. Коефіцієнт фінансової автономії коливався у межах 0,54–0,56, що

означає, що понад половину активів підприємство фінансує за рахунок власного капіталу. Незначне зниження цього показника у 2023 році та подальше часткове відновлення в 2024 році свідчить про короткострокові зміни у структурі джерел фінансування, однак загальна тенденція зберігається на прийнятному рівні.

Зростання коефіцієнта фінансової заборгованості з 0,44 до 0,45 і відповідне підвищення коефіцієнта фінансової залежності з 1,78 до 1,82 демонструє дещо більшу частку залучених коштів у структурі капіталу. Проте ці значення залишаються у межах допустимих, що свідчить про контрольований рівень кредитного навантаження. Така динаміка може бути результатом залучення додаткових ресурсів для інвестування або поповнення оборотного капіталу, що є типовим для підприємств аграрного сектору у періоди активного виробництва.

Коефіцієнт покриття боргу практично не змінювався – зниження з 2,08 до 2,06 є несуттєвим і вказує на стабільну здатність підприємства покривати свої зобов'язання за рахунок прибутку до сплати відсотків і податків. Це свідчить про те, що навіть із частковим зростанням боргового навантаження, ТОВ «Заруддя Агро» зберігає достатній рівень прибутковості для обслуговування боргу, що є позитивним сигналом для потенційних інвесторів і кредиторів.

Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро» за період з 2021 по 2024 рік дозволяє оцінити ефективність управління оборотними активами та зобов'язаннями підприємства, а також виявити зміни в його фінансовій стійкості. Показники, що характеризують запас, власний оборотний капітал та розрахунки з кредиторами, є важливими для визначення здатності компанії здійснювати свою діяльність без значних фінансових труднощів, а також для забезпечення ліквідності підприємства на короткострокову перспективу: (табл. 2.6)

Аналіз типу поточної фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 роки вказує на позитивну, хоча і поступово зменшувану, динаміку у забезпеченні запасів власним оборотним капіталом. Упродовж досліджуваного періоду відбулося суттєве скорочення обсягу запасів – з 62 956,1 тис. грн у 2022 році до 19 551,3 тис. грн у 2024 році, що становить зниження на 68,94%. Така тенденція може бути пов'язана з оптимізацією складських залишків, переходом

до більш оперативної логістики або сезонною специфікою діяльності підприємства.

Таблиця 2.6

**Тип поточної фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро»
за 2022–2024 рр.**

Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Запаси, тис. грн	62956,1	44439,9	19551,3	-24888,6	-24888,6
Власний (чистий) оборотний капітал, тис. грн	91236,3	83841,5	83727,6	-113,9	-113,9
Короткострокові банківські кредити та позики для покриття запасів, тис. грн	—	—	—	-	-
Розрахунки з кредиторами за товари, роботи, послуги, тис. грн	73,45	36,75	8,84	-27,91	-27,91

Власний оборотний капітал також демонструє зменшення – на 8,23% за аналізований період. Незважаючи на це, його абсолютне значення залишається суттєво вищим за обсяг запасів, що дозволяє класифікувати фінансову стійкість підприємства як **абсолютну** упродовж усіх трьох років. Це свідчить про здатність ТОВ «Заруддя Агро» повністю фінансувати свої матеріальні запаси за рахунок власних обігових ресурсів, без залучення короткострокових кредитів або комерційної заборгованості.

Особливо позитивною ознакою є зменшення кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги – з 73,45 тис. грн у 2022 році до лише 8,84 тис. грн у 2024 році (зменшення на 87,96%). Відсутність короткострокових банківських кредитів та позик для покриття запасів також свідчить про високу платоспроможність підприємства. Таким чином, ТОВ «Заруддя Агро» демонструє високий рівень поточної фінансової стабільності та ефективне управління ресурсами.

Інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр. включає важливі показники ліквідності та фінансової стійкості, що відображають здатність підприємства виконувати свої зобов'язання і зберігати фінансову стабільність. Оцінка таких коефіцієнтів, як коефіцієнт покриття (ліквідність

третього ступеня), коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт загального покриття та коефіцієнт фінансової стійкості, дозволяє дійти висновків щодо змін у фінансовому стані підприємства протягом аналізованого періоду та оцінити його здатність до фінансової адаптації: (табл. 2.7)

Таблиця 2.7

**Інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «Заруддя Агро»
за 2022–2024 рр.**

Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
1. МК1 – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	1,0	1,2	1,5	0,3	0,3
2. МК2 – коефіцієнт швидкої ліквідності	0,9	1,1	1,3	0,2	0,2
3. МК3 – коефіцієнт загального покриття	2,1	2,5	2,7	0,2	0,2
4. МКп – коефіцієнт фінансової стійкості	0,7	0,8	1,0	0,2	0,2

Інтегральна оцінка фінансового стану ТОВ «Заруддя Агро» свідчить про послідовне покращення ключових показників ліквідності та фінансової стійкості упродовж 2022–2024 років. Коефіцієнт покриття (МК1) зріс з 1,0 до 1,5, що вказує на зростання здатності підприємства покривати поточні зобов'язання власними оборотними активами. Також позитивна динаміка спостерігається у швидкій ліквідності (МК2) – зростання на 0,4 свідчить про покращення гнучкості в управлінні грошовими потоками.

Коефіцієнт загального покриття (МК3) демонструє стабільне перевищення нормативного значення, збільшившись з 2,1 до 2,7. Це означає, що підприємство має істотний запас поточних активів відносно поточних зобов'язань, що забезпечує йому стійке положення навіть у випадку короткострокових криз ліквідності. Зростання коефіцієнта фінансової стійкості (МКп) до 1,0 свідчить про наближення до оптимального балансу між власним і залученим капіталом. Отже, за результатами інтегральної оцінки ми відмітили, що фінансовий стан ТОВ «Заруддя Агро» протягом аналізованого періоду покращується. Підприємство поступово зменшує залежність від зовнішніх джерел фінансування, підвищує платоспроможність і забезпечує достатній рівень ліквідності.

2.3. Оцінка впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на фінансову стійкість підприємства

Фінансова стійкість підприємства безпосередньо залежить від стану та ефективності використання його основних засобів. Аналіз зношуваності та придатності активів ТОВ «Заруддя Агро» у 2022–2024 рр. дозволяє оцінити динаміку фізичного та морального старіння обладнання, рівень інвестицій у відновлення матеріально–технічної бази та загальний вплив цих факторів на фінансові показники. Основна увага приділяється коефіцієнтам зношуваності та придатності, які відображають ступінь амортизації основних засобів та їхню залишкову ефективність: (табл. 2.8)

Таблиця 2.8

Зношуваність та придатність основних засобів ТОВ «Заруддя Агро» у 2022–2024 рр., тис. грн.

Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	30851,2	34691,2	33843,1	-848,1	-848,1
Знос основних засобів, тис. грн	11032,4	21101,3	33843,2	12741,9	12741,9
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн	19818,8	13589,9	11785,3	-1804,6	-1804,6
Коефіцієнт зношуваності основних засобів	0,36	0,61	1,00	0,39	0,39
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,64	0,39	0,35	-0,04	-0,04

У 2022–2024 роках на ТОВ «Заруддя Агро» спостерігалася істотна динаміка погіршення технічного стану основних засобів. Попри зростання їх первісної вартості на 9,7% (до 33 843,1 тис. грн), знос зріс у понад три рази (на 206,76%), що свідчить про інтенсивну експлуатацію без належного оновлення. Як наслідок, залишкова вартість зменшилася на 8 033,5 тис. грн (або на 40,53%), що є негативною тенденцією і вказує на зниження реальної вартості активів, які можуть забезпечити виробничий процес.

Коефіцієнт зношуваності за період збільшився з 0,36 до критичного рівня 1,00, що свідчить про повне вибуття ресурсу основних засобів, у той час як коефіцієнт придатності знизився майже вдвічі — до 0,35. Це означає, що підприємство практично вичерпало технічну придатність своїх активів. У подальшому доцільно передбачити оновлення матеріально-технічної бази, оптимізацію використання амортизаційних відрахувань та впровадження інвестиційної стратегії для підтримки ефективного функціонування підприємства.

Оцінка фінансової стійкості підприємства неможлива без аналізу ефективності використання та оновлення його основних засобів. Важливими показниками в цьому аспекті є коефіцієнти введення, вибуття та приросту основних засобів, які відображають інтенсивність оновлення виробничих потужностей. Дані таблиці 2.9 демонструють динаміку цих показників у ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр., що дозволяє оцінити темпи відновлення активів та їхній вплив на загальну фінансову стійкість підприємства.

Таблиця 2.9

**Інтенсивність відновлення основних засобів ТОВ «Заруддя Агро»
у 2022–2024 рр., тис. грн.**

Показник	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Первісна вартість основних засобів на початок року, тис. грн	27652,8	30851,2	34691,2	3198,4	3840
Вартість внесених в дію основних засобів, тис. грн	2519,1	3198,4	3840	679,3	641,6
Вартість основних засобів, що вибули з експлуатації, тис. грн	—	—	—	-	-
Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн	30851,2	34691,2	33843,1	3840	-848,1
Коефіцієнт введення в дію основних засобів	0,2	0,1	0,1	-0,1	-
Коефіцієнт вибуття основних засобів	—	—	—	-	-
Коефіцієнт приросту основних засобів	0,2	0,1	0,1	-0,1	-

У 2022–2024 роках інтенсивність оновлення основних засобів ТОВ «Заруддя Агро» демонструвала помірну динаміку, що потребує глибшого аналізу

з точки зору ефективності інвестицій у матеріально-технічну базу. За цей період первісна вартість основних засобів на початок року зросла на 25,45%, або на 7038,4 тис. грн, що свідчить про певну активізацію інвестиційної діяльності. Проте у 2024 році темпи приросту уповільнились: первісна вартість основних засобів на кінець року зросла лише на 9,7%, що є нижчим показником порівняно з попередніми роками.

Ключовим показником ефективності оновлення є вартість введених в експлуатацію засобів, яка збільшилася з 2519,1 тис. грн у 2022 році до 3840 тис. грн у 2024 році, що становить зростання на 52,44%. Однак разом з тим спостерігається суттєве зниження коефіцієнта введення в дію основних засобів — з 0,2 до 0,1, тобто на 50%. Це означає, що темпи оновлення технічних ресурсів підприємства не відповідають рівню зростання загальної вартості активів.

Також варто звернути увагу на те, що протягом 2022–2024 років не було зафіксовано вибуття основних засобів, що вказує на або відсутність списання непридатної техніки, або недосконалість облікової політики в частині обліку вибуття. Відсутність таких операцій може призвести до необґрунтованого завищення вартості активів і викривлення реального стану технічного забезпечення.

Загалом, при збереженні поточної тенденції темпи оновлення основних засобів будуть недостатніми для забезпечення стабільного виробничого процесу в довгостроковій перспективі. У майбутньому доцільно розробити комплексну програму модернізації основних засобів із пріоритетом на оновлення зношеної техніки, удосконалити процедури амортизаційного планування та обов'язково ввести облік вибуття непридатних засобів для формування реальної картини структури активів підприємства.

Аналіз динаміки фінансової стійкості підприємства включає оцінку ефективності управління оборотними активами та зобов'язаннями, що відображається через тривалість операційного та фінансового циклів. Дані показники характеризують швидкість обігу коштів у господарській діяльності підприємства та впливають на його платоспроможність і рівень фінансової

незалежності. Скорочення тривалості операційного та фінансового циклів свідчить про підвищення ефективності використання активів і зменшення потреби у залученні додаткового фінансування. Таблиця 2.10 дозволяє оцінити тенденції змін у цих показниках протягом 2022–2024 років та їх вплив на фінансову стійкість ТОВ «Заруддя Агро».

Таблиця 2.10

**Тривалість операційного та фінансового циклу ТОВ «Заруддя Агро»
у 2022–2024 рр.**

Показник	Значення за період, днів			Абсолютне відхилення	
	2022	2023	2024	2023-2022	2024-2023
Період обороту:					
всіх оборотних активів, днів	255,87	116,61	56,43	-139,26	-60,18
виробничих запасів, днів	1767,76	619,04	131,69	-1148,72	-487,35
незавершеного виробництва, днів	–	–	–	-	-
готової продукції та товарів, днів	11,93	0,01	0,04	-11,92	0,03
дебіторської заборгованості, днів	77,54	481,48	381,62	403,94	-99,86
кредиторської заборгованості, днів	63,91	115,23	132,85	51,32	17,62
Тривалість операційного циклу, днів	1857,23	1100,53	513,35	-756,7	-587,18
Тривалість фінансового циклу, днів	1793,32	985,30	380,50	-808,02	-604,8

Результати аналізу свідчать про суттєве скорочення тривалості операційного та фінансового циклів підприємства. Загальна тривалість операційного циклу зменшилася з 1857,23 днів у 2022 році до 513,35 днів у 2024 році, що вказує на значне прискорення обороту активів. Особливо помітним було скорочення періоду обороту виробничих запасів – із 1767,76 днів у 2022 році до 131,69 днів у 2024 році, що вказувало про більш ефективне управління запасами та оптимізацію виробничого процесу.

Тривалість фінансового циклу також демонструє позитивну динаміку, зменшившись із 1793,32 днів у 2022 році до 380,50 днів у 2024 році – це свідчить про прискорення процесу конверсії активів у грошові кошти та зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування. Водночас, спостерігається зростання періоду обороту дебіторської заборгованості у 2023 році (до 481,48

днів), після чого у 2024 році він скоротився до 381,62 днів, що вказувало на посилення контролю за платежами з боку контрагентів.

Негативним фактором є збільшення тривалості обороту кредиторської заборгованості, яка зростає з 63,91 днів у 2022 році до 132,85 днів у 2024 році. Це може свідчити про те, що підприємство почало довше затримувати виплати постачальникам, що потенційно створює ризики втрати довіри партнерів та знижує фінансову гнучкість.

Представлене скорочення тривалості фінансового та операційного циклів свідчить про покращення фінансової стійкості підприємства. Ефективніше управління оборотними активами дозволяє компанії швидше генерувати грошові потоки, що позитивно позначається на ліквідності та забезпечує стабільність фінансового стану. Однак необхідно враховувати можливий ризик накопичення прострочених зобов'язань перед кредиторами, що ускладнює подальшу діяльність підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства включає оцінку ефекту фінансового важеля, який відображає вплив структури капіталу на рентабельність власного капіталу. Основні показники, що характеризують ефект фінансового важеля, включають величину власного та позикового капіталу, рівень фінансових витрат, економічну рентабельність та диференціал фінансового важеля. Зміни цих показників дозволяють оцінити рівень фінансового ризику підприємства та його здатність ефективно використовувати залучені ресурси: (табл. 2.11

Таблиця 2.11

**Ефект фінансового важеля підприємства ТОВ «Заруддя Агро»
у 2022 – 2024 рр.**

Показник*	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Власний капітал, тис. грн	7236,5	8464,8	10571,2	1228,3	2106,4
Позиковий капітал, тис. грн	103818,6	95262,5	91259,6	-8556,1	-4002,9
Прибуток до оподаткування, тис. грн	3593,4	1228,3	2106,4	-2365,1	878,1
Чистий прибуток, тис. грн	3593,4	1228,3	2106,4	-2365,1	878,1
Фінансові витрати, тис. грн	9426,4	23430,4	50060,7	14004	26630,3
Нетто-результат експлуатації інвестицій, тис. грн	—	—	—	-	-

Економічна рентабельність, %	3,46	1,29	1,89	-2,17	0,6
Середня відсоткова ставка за позиковим капіталом, %	9,08	24,60	54,86	15,52	30,26
Податковий гніт	—	—	—	-	-
Диференціал фінансового важеля, %	40,58	-10,08	-34,93	-50,66	-24,85
Плече фінансового важеля	14,35	11,25	8,63	-3,1	-2,62
Ефект фінансового важеля, %	582,14	-113,50	-301,54	-695,64	-188,04

Проведений аналіз динаміки фінансового важеля показує, що підприємство поступово скорочує частку позикового капіталу, який зменшився з 103818,6 тис. грн у 2022 році до 91259,6 тис. грн у 2024 році – це свідчить про поступове зниження залежності від зовнішніх джерел фінансування, що загалом позитивно впливало на фінансову стійкість підприємства. Водночас, власний капітал зріс на 3334,7 тис. грн у 2023 році та на 2106,4 тис. грн у 2024 році, що свідчить про його стабільне нарощення.

Попри зростання власного капіталу, фінансові витрати підприємства значно збільшилися, досягнувши 50060,7 тис. грн у 2024 році, що у 5 разів більше, ніж у 2022 році – це спричинило зниження економічної рентабельності з 3,46% у 2022 році до 1,89% у 2024 році. Водночас, середня відсоткова ставка за позиковим капіталом різко зросла з 9,08% у 2022 році до 54,86% у 2024 році, що свідчить про підвищення вартості залучених фінансових ресурсів.

Найбільш негативним фактором стало значне погіршення диференціалу фінансового важеля, який знизився з 40,58% у 2022 році до –34,93% у 2024 році. Це свідчить про те, що вартість позикового капіталу значно перевищує економічну рентабельність, що призводить до негативного ефекту фінансового важеля. У результаті, показник ефекту фінансового важеля у 2024 році становить –301,54%, що свідчить про руйнівний вплив фінансових витрат на прибутковість підприємства.

Аналіз показників рентабельності діяльності ТОВ «Заруддя Агро» за період 2022–2024 рр. дозволяє оцінити фінансову ефективність підприємства, а також виявити фактори, що впливають на його фінансову стійкість. Показники

рентабельності потрібні для розуміння здатності підприємства генерувати прибуток на різних етапах його діяльності, а також визначають рівень ефективності використання ресурсів і капіталу. У розрізі фінансової стійкості, рентабельність вважається одним із основних індикаторів, що характеризує здатність підприємства підтримувати стабільний фінансовий стан і ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні економічні зміни: (табл. 2.12)

Таблиця 2.12

Динаміка показників рентабельності діяльності

ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр.

Показники	2022	2023	2024	Абсолютне відхилення	
				2023-2022	2024-2023
Рентабельність реалізації продукції, %	27,61	4,68	3,89	-22,93	-0,79
Рентабельність операційних витрат, %	–	18,93	16,85	-	-2,08
Рентабельність активів, %	3,24	1,18	2,07	-2,06	0,89
Рентабельність необоротних активів, %	18,14	6,18	11,64	-11,96	5,46
Рентабельність оборотних активів, %	5,71	1,47	2,52	-4,24	1,05
Рентабельність власного капіталу, %	49,67	14,52	19,92	-35,15	5,4
Рентабельність позикового капіталу, %	–	2,31	2,55	-	0,24
Економічна рентабельність, %	4,45	1,18	2,07	-3,27	0,89

Проведений аналіз динаміки показників рентабельності ТОВ «Заруддя Агро» за 2022–2024 рр. показав значне зниження рівня рентабельності на всіх ключових етапах діяльності підприємства. Рентабельність реалізації продукції знизилася на 23,72 %, що свідчить про значне падіння прибутковості від основної діяльності. Це може бути наслідком як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, таких як зростання витрат на виробництво, зниження попиту на продукцію чи збільшення конкуренції на ринку.

Рентабельність операційних витрат, яка мала позитивні значення лише в 2023 та 2024 роках, також показала спад на 2,08 %. Це свідчить про неефективне використання ресурсів або підвищення витрат на операційну діяльність, що впливає на загальну фінансову стійкість підприємства. Внутрішні фактори, такі як

оптимізація витрат і зниження витрат на одиницю продукції, могли б покращити цей показник, але ці процеси не були достатньо ефективними.

Рентабельність активів і рентабельність необоротних активів також показали зниження, що вказує на зниження ефективності використання основних засобів і активів у цілому. Це може бути спричинено високим рівнем зносу основних засобів, який потребує оновлення, а також відсутністю належних інвестицій у модернізацію виробничої бази. Такі внутрішні фактори значно обмежують здатність підприємства генерувати додаткові доходи.

Зовнішні фактори, такі як коливання ринкових цін на сировину, зміни в економічному середовищі та законодавчі ініціативи, також можуть негативно впливати на рентабельність підприємства. Наприклад, зростання витрат на енергоресурси або підвищення вартості кредитування могли вплинути на здатність компанії підтримувати рівень рентабельності.

Зниження рентабельності власного капіталу на 29,75 %, а також зменшення економічної рентабельності на 2,38 % свідчать про зменшення фінансової стійкості підприємства. Це вказує на зростаючі фінансові труднощі, зниження ефективності використання власних ресурсів і підвищення боргового навантаження. В результаті, підприємство може стикатися з труднощами у підтримці фінансової стабільності без додаткових інвестицій або оптимізації діяльності.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Оптимізація структури капіталу як основа забезпечення фінансової стійкості

Оптимізація податкового навантаження буде першим напрямом забезпечення фінансової стійкості ТОВ «Заруддя – Агро». У рамках цього процесу підприємство має здійснити низку заходів, спрямованих на зменшення податкових витрат і ефективніше використання податкових пільг, що допоможе знизити фінансовий тиск на підприємство і сприятиме зростанню його рентабельності. Таблиця 3.1 відображає заходи оптимізації податкового навантаження за періоди 2026, 2027 та 2028 років, з розрахунком відповідних витрат, що складають основу стратегії підприємства в цій сфері.

Таблиця 3.1

Оптимізація податкового навантаження ТОВ «Заруддя – Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)
Зниження податкових витрат за рахунок оптимізації структури витрат	6000	7000	8000	14000
Використання податкових пільг та амортизаційних відрахувань	5000	6000	7000	12000
Зниження податків на прибуток	3000	3500	4000	7000
Перехід на податковий режим, що знижує витрати	4000	4500	5000	9000
Оптимізація взаєморозрахунків з контрагентами для зменшення податкового навантаження	2500	3000	3500	6000
Операції по трансфертному ціноутворенню	3500	4000	4500	8000
Оцінка ефективності податкових схем для зменшення податкових витрат	5000	6000	7000	12000

Оптимізація податкового навантаження буде важливим напрямом забезпечення фінансової стійкості ТОВ «Заруддя – Агро», оскільки воно дозволить знизити витрати підприємства на податки та підвищить його конкурентоспроможність. Зниження податкових витрат через оптимізацію

структури витрат буде одним із основних етапів цієї стратегії. Витрати на цей захід зростатимуть щороку, оскільки підприємство має поступово переглядати та коригувати свою витратну структуру, що дозволить зменшити податкові зобов'язання. Використання податкових пільг та амортизаційних відрахувань забезпечить додаткові фінансові ресурси для розвитку підприємства, що з метою подальшого покращення його фінансової стійкості – це також потребуватиме збільшення витрат протягом трьох років, оскільки підприємство має намір активно застосовувати пільгові умови оподаткування.

Зниження податків на прибуток дозволить підприємству зберегти більше ресурсів для інвестування у розвиток і модернізацію. Для цього потрібно провести комплексний аналіз і коригування податкової стратегії, що буде пов'язано з додатковими витратами у 2027 і 2028 роках. Перехід на податковий режим, що знижує витрати, також є важливою складовою цієї стратегії. Підприємство повинне змінити податковий режим, що дозволить знизити податкове навантаження, але для цього буде необхідно здійснити юридичні та адміністративні заходи, що передбачають додаткові витрати.

Оптимізація взаєморозрахунків з контрагентами та трансфертне ціноутворення допоможуть зменшити податкові ризики та витрати, пов'язані з податковим навантаженням – ці заходи потребуватимуть підвищення витрат протягом аналізованого періоду, оскільки підприємство буде поступово удосконалювати стратегію взаєморозрахунків і ціноутворення для досягнення максимального ефекту. Загалом, витрати на реалізацію всіх зазначених напрямків оптимізації податкового навантаження зростатимуть з кожним роком, оскільки передбачається поступовий процес вдосконалення і адаптації податкової стратегії. Водночас ці інвестиції забезпечать зниження податкових витрат і сприятимуть зростанню фінансової стійкості компанії в майбутньому.

Таблиця 3.2 відображає витрати, які підприємство ТОВ «Заруддя – Агро» планує понести для оптимізації управління грошовими потоками в період 2026–2028 років. Оптимізація грошових потоків теж потрібна для забезпечення фінансової стійкості компанії, оскільки ефективне управління коштами дозволяє

підприємству своєчасно виконувати зобов'язання, інвестувати у розвиток та мінімізувати фінансові ризики. Стратегічні дії, які передбачають значні витрати, будуть допомагати покращенню структури грошових потоків, зниженню заборгованості та підвищенню ефективності використання коштів.

Таблиця 3.2

Оптимізація управління грошовими потоками ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)
Поліпшення структури грошових потоків	4000	5000	6000	10000
Збільшення швидкості обороту грошових коштів	3000	3500	4000	7000
Зниження рівня дебіторської та кредиторської заборгованості	2500	3000	3500	6000
Створення ефективної системи прогнозування грошових потоків	4500	5000	5500	10000
Підвищення ефективності використання грошових ресурсів	3500	4000	4500	8000
Оптимізація резервів та ліквідності	3000	3500	4000	7000
Покращення управлінського обліку та звітності	2000	2500	3000	5000

Першим кроком у реалізації стратегії буде поліпшення структури грошових потоків, що дозволить більш ефективно керувати надходженнями та витратами. Збільшення витрат на цей напрямок протягом трьох років відображає прагнення підприємства оптимізувати цей процес з урахуванням змін на ринку та внутрішніх потреб і дозволить знизити ймовірність дефіциту ліквідності та забезпечити своєчасне виконання зобов'язань.

Збільшення швидкості обороту грошових коштів стане важливим кроком для підвищення фінансової ефективності підприємства. Збільшення витрат на цей напрямок у 2027 і 2028 роках буде необхідним для розробки та впровадження технологій, що дозволяють прискорити оборот коштів, зокрема завдяки покращенню операційної діяльності та налагодженню кращих умов для розрахунків з постачальниками і покупцями – це допоможе зменшити потребу у зовнішньому фінансуванні та підвищити обсяги вільних коштів для інвестування.

Зниження рівня дебіторської та кредиторської заборгованості потрібне для покращення ліквідності підприємства. Для цього потрібно активно працювати з контрагентами, здійснювати своєчасні розрахунки та скорочувати терміни

дебіторської заборгованості. Витрати на цей напрямок відображають необхідність налагодження ефективних процесів взаєморозрахунків, що дозволить зменшити фінансові ризики і підвищити стабільність підприємства.

Створення ефективної системи прогнозування грошових потоків дозволить ТОВ «Заруддя – Агро» планувати свою фінансову діяльність на більш довгострокову перспективу. Даний напрямок забезпечить зменшення ймовірності дефіциту коштів та підвищить точність фінансових прогнозів, що дасть змогу своєчасно реагувати на зміни на ринку.

Таблиця 3.3 відображає витрати на оптимізацію фінансової стратегії та планування, які планується понести ТОВ «Заруддя – Агро» в період 2026–2028 років. Оптимізація фінансової стратегії є важливим елементом для забезпечення стійкості підприємства в умовах змінного економічного середовища. Впровадження стратегічних ініціатив дозволить компанії не лише зберегти фінансову стабільність, але й забезпечити ефективне використання ресурсів для розвитку та адаптації до нових ринкових умов. Протягом трьох років підприємство повинне здійснити значні інвестиції в стратегічні напрямки, що сприятимуть покращенню фінансової стійкості та розвитку.

Таблиця 3.3

Оптимізація фінансової стратегії і планування ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)
Розробка та впровадження стратегії фінансової стійкості	6000	7000	8000	14000
Оптимізація інвестиційних рішень	5000	6000	7000	12000
Зниження витрат на фінансування	3500	4000	4500	8000
Залучення зовнішніх інвестицій для розвитку	2500	3000	3500	6000
Створення та впровадження інноваційних фінансових інструментів	4000	4500	5000	9000
Аналіз та планування фінансових ризиків	3000	3500	4000	7000
Збільшення частки внутрішнього фінансування	2500	3000	3500	6000

Розробка та впровадження стратегії фінансової стійкості буде ключовим напрямком, оскільки чітка фінансова стратегія дозволить компанії краще планувати свої ресурси і уникати непередбачених фінансових труднощів. Збільшення витрат на цей напрямок в 2027 і 2028 роках обґрунтоване потребою в

адаптації до змін на ринку та посиленні внутрішнього контролю за фінансовими потоками. Така стратегія дозволить компанії не тільки зберігати стабільність, але й створювати умови для ефективного використання капіталу та мінімізації фінансових ризиків.

Оптимізація інвестиційних рішень теж буде головним напрямом для зростання та розвитку компанії. Витрати на цей напрямок будуть збільшуватись із кожним роком, оскільки підприємство має намір робити більше інвестицій у нові проекти та вдосконалення існуючих активів. Рішення щодо інвестицій повинні бути засновані на детальному аналізі, що дозволить максимізувати віддачу від капіталу та забезпечити сталий розвиток компанії.

Зниження витрат на фінансування є необхідним кроком для підвищення рентабельності підприємств – це досягається шляхом рефінансування боргових зобов'язань, пошуку більш вигідних умов кредитування та оптимізації структури капіталу. Поступове зниження витрат на фінансування протягом трьох років допоможе знизити фінансові витрати та покращити загальний фінансовий стан підприємства.

Залучення зовнішніх інвестицій для розвитку є важливим елементом для фінансування нових проектів і забезпечення фінансової гнучкості компанії. Оскільки розвиток потребує значних капіталовкладень, саме залучення зовнішнього фінансування допоможе ТОВ «Заруддя – Агро» здійснювати важливі інвестиції без необхідності значно збільшувати боргове навантаження. Витрати на цей напрямок у 2026–2028 роках дозволять підприємству налагодити ефективні партнерські відносини з інвесторами, що сприятиме зростанню компанії.

Впровадження інноваційних фінансових інструментів, таких як нові методи фінансування або хеджування ризиків, дозволить компанії ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами в умовах нестабільного ринку. Таке рішення дозволить підвищити фінансову гнучкість та оптимізувати управлінські процеси. Аналіз та планування фінансових ризиків також є важливим кроком у забезпеченні стабільності підприємства, що дозволить своєчасно реагувати на потенційні загрози. Останнім напрямом буде збільшення частки внутрішнього

фінансування, що дозволить компанії менше залежати від зовнішніх джерел фінансування забезпечити більшу стабільність у довгостроковій перспективі.

Таблиця 3.4 містить розрахунок терміну окупності проектів для ТОВ «Заруддя Агро», які спрямовані на оптимізацію податкових витрат, підвищення ефективності взаєморозрахунків та трансфертного ціноутворення. Оцінка окупності базується на порівнянні витрат і доходів, які підприємство отримує від впровадження цих ініціатив протягом трьох років (2026–2028). Перелічені показники дозволяють визначити, скільки часу необхідно для того, щоб інвестиції у ці напрямки почали приносити чистий дохід та компенсували витрати.

Таблиця 3.4

Розрахунок терміну окупності проекту для ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)	Чистий дохід (тис. грн)	Термін окупності (роки)
Зниження податкових витрат	6000	7000	8000	14000	4000	1,4 роки
Використання податкових пільг	5000	6000	7000	12000	7000	1,7 роки
Зниження податків на прибуток	3000	3500	4000	7000	9000	2 роки
Перехід на податковий режим	4000	4500	5000	9000	11000	2,5 роки
Оптимізація взаєморозрахунків з контрагентами	2500	3000	3500	6000	15000	3 роки
Операції по трансфертному ціноутворенню	3500	4000	4500	8000	15000	3 роки
Оцінка ефективності податкових схем	5000	6000	7000	12000	13000	3,3 роки

Згідно з розрахунками, термін окупності проекту варіюється від 1,4 до 3,3 року в залежності від напрямку оптимізації. Напрями, які забезпечують швидке зниження податкових витрат (наприклад, зниження податкових витрат та використання податкових пільг), дозволяють покрити витрати на коротший термін, що свідчить про високу ефективність цих заходів. Однак для деяких більш комплексних ініціатив, таких як оцінка ефективності податкових схем, необхідний тривалий термін для досягнення бажаного результату, що є нормою для складніших фінансових трансформацій.

Таблиця 3.5 містить розрахунок внутрішньої норми прибутковості (IRR) та рентабельності для різних напрямків оптимізації, спрямованих на підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Заруддя Агро». Розрахунки базуються на порівнянні витрат і чистого доходу за кожним напрямком протягом 2026–2028 років.

Таблиця 3.5

Розрахунок внутрішньої норми прибутковості (IRR) та рентабельності проекту

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)	Чистий дохід (тис. грн)	Рентабельність (%)	Внутрішня норма прибутковості (IRR) (%)
Зниження податкових витрат	6000	7000	8000	14000	4000	28.57	15.7
Використання податкових пільг	5000	6000	7000	12000	7000	58.33	19.5
Зниження податків на прибуток	3000	3500	4000	7000	9000	128.57	22.1
Перехід на податковий режим	4000	4500	5000	9000	11000	122.22	21.3
Оптимізація взаєморозрахунків з контрагентами	2500	3000	3500	6000	15000	250.00	25.4
Операції по трансфертному ціноутворенню	3500	4000	4500	8000	15000	187.50	23.5
Оцінка ефективності податкових схем	5000	6000	7000	12000	13000	108.33	20.7

Розрахунки свідчать про те, що всі напрямки оптимізації податкового навантаження демонструють позитивні результати щодо рентабельності та внутрішньої норми прибутковості (IRR), що вказує на високий потенціал цих проектів для покращення фінансових показників компанії. Напрями, такі як оптимізація взаєморозрахунків з контрагентами та операції по трансфертному ціноутворенню, мають найвищі показники рентабельності, що може свідчити про великі можливості для зменшення витрат і підвищення доходів.

Також помітно, що найбільший ефект для компанії може принести використання податкових пільг та зниження податків на прибуток, оскільки ці

напрямки забезпечують найвищі значення рентабельності та IRR. Це може бути результатом сприятливих умов для компанії, таких як оптимізація податкових схем або перехід на податковий режим, що знижує витрати.

Всі розраховані напрямки оптимізації мають відносно високий рівень рентабельності, що підтверджує ефективність таких заходів для забезпечення фінансової стабільності ТОВ «Заруддя Агро». Внутрішня норма прибутковості на рівні понад 15% для більшості проектів свідчить про високий рівень прибутковості інвестицій у ці напрямки.

3.2. Удосконалення формування оборотного капіталом підприємства

Оптимізація управління запасами є одним із ключових напрямків для підвищення фінансової стійкості та ефективності підприємства. Для ТОВ «Заруддя – Агро» вдосконалення цього процесу дозволить значно знизити витрати, пов'язані з утриманням і зберіганням товарних запасів, а також підвищити ефективність використання наявних ресурсів. Розроблені заходи, представлені у таблиці, орієнтовані на поліпшення управлінських процесів, оптимізацію складу продукції та зниження витрат на складування товарів, що в кінцевому підсумку сприятиме зменшенню загальних витрат компанії.

Таблиця 3.6

Оптимізація управління запасами ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)
Поліпшення управління товарними запасами	3000	3500	4000	7000
Зниження витрат на зберігання запасів	2500	3000	3500	6000
Оптимізація складу продукції для зниження витрат на утримання	2000	2500	3000	5000
Впровадження системи управління запасами на основі прогнозування	4000	4500	5000	9000
Підвищення ефективності обороту запасів	3000	3500	4000	7000

Для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Заруддя – Агро» необхідно впровадити низку заходів, спрямованих на оптимізацію управління товарними запасами. Одним з основних напрямів є поліпшення управління запасами через

раціональне зберігання та оновлення асортименту – це дозволить знизити витрати на зберігання запасів, уникнути зайвих витрат на складування та покращити ефективність використання складських приміщень. У майбутньому компанія зможе знижувати витрати, зберігаючи при цьому оптимальний рівень запасів для задоволення попиту.

Наступним кроком буде впровадження системи прогнозування запасів, що дозволить точніше визначати обсяги закупівель та відповідно коригувати стратегію управління запасами. Використання передових аналітичних інструментів допоможе прогнозувати попит на продукцію, що в свою чергу дасть змогу зменшити ризики дефіциту чи надлишку запасів – це дозволить знизити витрати на закупівлі і зберігання товарів, а також покращити обертання товарних запасів.

Іншим елементом буде підвищення ефективності обороту запасів. Оптимізація процесів, пов'язаних з логістикою, допоможе зменшити витрати на транспортування та складування, що в свою чергу дозволить знизити загальні витрати компанії. Зниження витрат на зберігання запасів стане можливим через впровадження систем складського обліку та автоматизації процесів, що дозволить значно скоротити витрати на утримання товарних запасів.

Реалізація цих заходів дозволить ТОВ «Заруддя – Агро» знизити витрати на управління запасами, покращити оборотність товарів, зменшити витрати на транспортування та складування, а також підвищити загальну ефективність діяльності компанії. Впровадження сучасних технологій та програмного забезпечення для автоматизації процесів управління запасами сприятиме ще більшій оптимізації витрат, що дозволить значно покращити фінансову стійкість підприємства.

Вдосконалення системи управлінського обліку в ТОВ «Заруддя Агро» стане важливим етапом для підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства. Завдяки покращенню процесів збору та аналізу фінансової інформації компанія зможе оперативно отримувати дані, які допоможуть приймати більш обґрунтовані фінансові рішення – це дозволить своєчасно

реагувати на зміни у фінансових потоках, а також виявляти потенційні проблеми, які можуть вплинути на ліквідність і оборотність активів підприємства.: (табл. 3.7)

Таблиця 3.7

Покращення системи управлінського обліку ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)
Вдосконалення процесів збору та аналізу фінансової інформації	3000	3500	4000	7000
Автоматизація управлінського обліку для зменшення витрат	2500	3000	3500	6000
Впровадження нових методик для оцінки фінансової ефективності	2000	2500	3000	5000
Розробка інтерфейсу для управління фінансовими потоками	4000	4500	5000	9000
Підвищення рівня достовірності та оперативності управлінських звітів	3000	3500	4000	7000

Автоматизація управлінського обліку стане основним кроком для зменшення витрат на обробку фінансової інформації та покращення її точності. Впровадження сучасних технологій автоматизації дозволить зменшити потребу в ручному введенні даних, що значно знизить ймовірність помилок та затримок у процесах управління, а також дозволить зменшити операційні витрати, що, в свою чергу, позитивно вплине на управління оборотними активами, скорочуючи час, витрачений на їх обробку, і підвищуючи загальну ефективність бізнес-процесів.

Впровадження нових методик для оцінки фінансової ефективності дозволить підприємству точніше визначати, які аспекти управління оборотними активами потребують коригування. Застосування сучасних методів фінансового аналізу дасть змогу швидше виявляти неефективні напрямки в управлінні активами та вчасно коригувати стратегію – це стане запорукою підвищення ефективності використання ресурсів, зниження фінансових ризиків і поліпшення ліквідності підприємства.

Розробка інтерфейсу для управління фінансовими потоками допоможе автоматизувати процеси управління грошовими ресурсами підприємства. Завдяки цьому компанія зможе забезпечити більш швидке та точне управління

фінансовими потоками, що дозволить зменшити ризик невиконання фінансових зобов'язань і оптимізувати використання оборотних активів. Система надасть керівництву можливість приймати швидкі та обгрунтовані рішення щодо перерозподілу активів, що дозволить підвищити ефективність їхнього використання.

Підвищення рівня достовірності та оперативності управлінських звітів стане ще одним кроком до покращення управління оборотними активами. Оперативні та точні звіти допоможуть своєчасно виявляти зміни в фінансових результатах та динаміці оборотних активів, що дозволить керівництву здійснювати необхідні коригування та оперативно реагувати на зміни в ринку чи внутрішніх процесах. У результаті цих заходів підприємство зможе ефективно управляти своїми активами, забезпечуючи стабільність і фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

Оптимізація фінансування інвестиційних проектів теж допоможе забезпечити стабільний розвиток ТОВ «Заруддя Агро» та підвищить ефективність управління оборотними активами. Інвестування в ефективні фінансові моделі та інструменти дозволить компанії залучати додаткові ресурси для фінансування своїх проектів, що, у свою чергу покращить рівень ліквідності та зменшить ризики. Вдосконалення процесів фінансування дозволить знизити витрати та забезпечити оптимальне використання оборотних активів у стратегічних інвестиційних напрямках: (табл. 3.8)

Таблиця 3.8

Оптимізація фінансування інвестиційних проектів ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)
Оцінка ефективності інвестиційних проектів	3600	2500	3200	6800
Впровадження ефективних фінансових моделей для залучення інвестицій	3000	1600	4400	7400
Зниження витрат на залучення зовнішнього фінансування	2400	3800	3900	6300
Розробка інвестиційних планів для оптимізації капіталовкладень	3700	4100	4200	7900
Вдосконалення процесу фінансування проектів для зниження витрат	2500	3500	4000	6500

Оцінка ефективності інвестиційних проектів дозволить підприємству точніше розподіляти ресурси між різними напрямками, оптимізуючи використання капіталу та сприяючи максимізації доходів. Збільшення точності прогнозів щодо ефективності проектів дозволить скоротити час на прийняття рішень і зменшити ймовірність невиправданих фінансових ризиків. Це позитивно вплине на управління оборотними активами, адже компанія зможе точніше визначити, коли та в яких обсягах використовувати наявні ресурси.

Впровадження ефективних фінансових моделей для залучення інвестицій також сприятиме підвищенню стабільності фінансових потоків і оптимізації залучення зовнішнього капіталу. Використання нових моделей дозволить знизити витрати на залучення інвестицій, що в результаті допоможе зменшити витрати підприємства на фінансування і, відповідно, підвищити ефективність управління оборотними активами. Завдяки цьому компанія зможе забезпечити стабільність грошових потоків, що особливо важливо для забезпечення ліквідності та своєчасного виконання фінансових зобов'язань.

Зниження витрат на залучення зовнішнього фінансування стане важливим етапом у процесі оптимізації фінансових ресурсів компанії. Завдяки впровадженню нових механізмів залучення фінансування та перегляду умов співпраці з банками та іншими фінансовими установами компанія зможе зменшити витрати на обслуговування боргових зобов'язань і знизити загальні витрати на фінансування. Це дозволить зберігати більшу частину фінансових ресурсів для інвестування в оборотні активи та зменшить фінансове навантаження на підприємство.

Розробка інвестиційних планів для оптимізації капіталовкладень забезпечить компанії точніше управління інвестиціями, що дозволить максимізувати прибутковість від кожного проекту. Планування дозволить не тільки скоротити ризики, але й ефективніше використовувати оборотні активи, оскільки компанія зможе направляти інвестиції в найбільш перспективні та вигідні напрямки. Це сприятиме покращенню загальної фінансової стійкості

підприємства, а також підвищенню ефективності використання оборотних активів.

Вдосконалення процесу фінансування проектів дозволить знизити витрати, що значно покращить фінансову ситуацію компанії в цілому. Внаслідок впровадження нових фінансових стратегій та оптимізації процесів витрат, підприємство зможе більш ефективно використовувати свої ресурси, включаючи оборотні активи, для досягнення високих фінансових результатів. Це дозволить забезпечити стабільний розвиток і збільшення рентабельності підприємства, що важливо для покращення фінансової стійкості.

Завдяки оптимізації фінансування інвестиційних проектів компанія зможе більш гнучко реагувати на зміни в економічному середовищі та забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань. Кожен етап проектів буде фінансуватися на основі реальних потреб, що дозволить уникати надмірного залучення фінансових ресурсів і збільшить ефективність використання оборотних активів.

Покращення системи фінансування також стане основою для зменшення фінансових ризиків, зокрема, за рахунок більш ефективного управління оборотними активами. Керуючи фінансуванням проектів на основі точних планів та прогнозів, підприємство зможе уникнути фінансових труднощів та забезпечити безперебійне функціонування своїх основних і оборотних активів. Для компанії ТОВ «Заруддя Агро» важливо враховувати різні заходи, які допоможуть не тільки знизити витрати, але й підвищити ефективність використання оборотних активів: (табл. 3.9)

Таблиця 3.9

Розрахунок окупності проекту для ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)	Чистий дохід (тис. грн)	Термін окупності (роки)
Поліпшення управління товарними запасами	3000	3500	4000	7000	2000	1.5 роки
Зниження витрат на зберігання запасів	2500	3000	3500	6000	6000	1.2 роки
Оптимізація складу продукції	2000	2500	3000	5000	11500	1.3 роки

для зниження витрат на утримання						
Впровадження системи управління запасами на основі прогнозування	4000	4500	5000	9000	17000	1.8 роки
Підвищення ефективності обороту запасів	3000	3500	4000	7000	20500	2 роки

Розрахунок окупності проектів із оптимізації управління запасами показує, що найбільш швидким результатом можна досягти при зниженні витрат на зберігання запасів – термін окупності становить лише 1.2 року. Це свідчить про високу ефективність цього напрямку в короткостроковій перспективі, що дозволить підприємству швидше відновити вкладені кошти.

Впровадження системи управління запасами на основі прогнозування також демонструє значний термін окупності – 1.8 роки. Такий підхід дозволить не лише знизити витрати, але й підвищити точність управління запасами, що призведе до покращення загальної фінансової стійкості компанії.

Загалом, усі заходи з оптимізації управління запасами позитивно вплинуть на підприємство, забезпечивши зниження витрат і зростання доходів. Найшвидший термін окупності досягається за рахунок зниження витрат на зберігання запасів, але кожен із напрямків вносить свій вклад у підвищення фінансової стійкості і ефективності використання оборотних активів ТОВ «Заруддя Агро».

Удосконалення управління оборотними активами є ключовим аспектом для забезпечення фінансової стійкості підприємства. Впровадження ефективних методів управління запасами, поліпшення управлінського обліку, а також оптимізація фінансування інвестиційних проектів сприяють зменшенню витрат, підвищенню рентабельності та швидкому поверненню інвестицій. Таблиця 3.10 демонструє розрахунок внутрішньої норми прибутковості (IRR) та рентабельності різних заходів, спрямованих на удосконалення управління оборотними активами підприємства ТОВ «Заруддя Агро».

На основі проведених розрахунків видно, що впровадження заходів, спрямованих на зниження податкових витрат і оптимізацію взаєморозрахунків з

контрагентами, принесе суттєве підвищення рентабельності, зокрема, до 62.86%. Висока рентабельність вказує на ефективність таких ініціатив, що дозволить значно знизити операційні витрати та збільшити чистий дохід підприємства.

Таблиця 3.10

Розрахунок внутрішньої норми прибутковості (IRR) та рентабельності проекту для ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)	Чистий дохід (тис. грн)	Рентабельність (%)	Внутрішня норма прибутковості (IRR) (%)
Зниження податкових витрат	1000	1500	2000	4500	2500	55.56%	18%
Використання податкових пільг	800	1200	1500	3500	2200	62.86%	16%
Зниження податків на прибуток	1200	1500	1800	4500	2300	51.11%	17%
Перехід на податковий режим	900	1200	1500	3600	2000	55.56%	15%
Оптимізація взаєморозрахунків з контрагентами	1100	1400	1600	4100	2500	60.98%	19%
Операції по трансфертному ціноутворенню	1000	1300	1600	3900	2400	61.54%	20%
Оцінка ефективності податкових схем	1100	1400	1700	4200	2500	59.52%	18%

Зниження податків на прибуток і використання податкових пільг також мають значний вплив на фінансову стійкість підприємства. Рентабельність цих заходів становить 51.11% і 55.56% відповідно, що є хорошим показником для компанії. Водночас внутрішня норма прибутковості (IRR) для всіх заходів знаходиться в межах 15–20%, що свідчить про високий потенціал кожного проекту для досягнення позитивного фінансового результату.

Таким чином, оптимізація податкових схем, операцій по трансфертному ціноутворенню та інших фінансових аспектів дозволить ТОВ «Заруддя Агро» не тільки покращити управління оборотними активами, а й забезпечити стабільне фінансове становище. Високі значення рентабельності та IRR для зазначених

заходів підтверджують їх стратегічну важливість для підвищення загальної фінансової стійкості підприємства.

3.3. Розробка заходів щодо підвищення рентабельності та зниження фінансових ризиків

Для підвищення фінансової стійкості та рентабельності ТОВ «Заруддя – Агро» потрібно здійснити вдосконалення процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Розробка і впровадження комплексних заходів у цій сфері дозволить знизити фінансові ризики, покращити ліквідність підприємства та оптимізувати роботу з контрагентами. У майбутньому це матиме значний вплив на зменшення витрат на позики та кредити, а також на своєчасне отримання доходів від реалізації товарів і послуг: (табл. 3.11)

Таблиця 3.11

Витрати по напрямку «Вдосконалення процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю» ТОВ «Заруддя – Агро»

Показник	2026 (тис. грн)	2027 (тис. грн)	2028 (тис. грн)	Загальні витрати (тис. грн)
Впровадження системи автоматизованого управління дебіторською заборгованістю	5000	6000	7000	18000
Оптимізація процесу стягнення боргів та моніторинг заборгованості	4000	4500	5000	13500
Розробка плану по скороченню термінів заборгованості	3500	4000	4500	12000
Зниження витрат на кредити та позики	3000	3500	4000	10500
Поліпшення системи звітності по заборгованості	2500	3000	3500	9000
Загальні витрати	18000	21000	24000	63000

Першим заходом, який буде впроваджено для підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю, стане автоматизація цього процесу. Витрати на впровадження системи автоматизованого управління дозволять значно зменшити час обробки платежів і знизити кількість помилок. У майбутньому це дозволить скоротити обсяги простроченої заборгованості, що позитивно вплине

на грошові потоки компанії і забезпечить стабільність фінансів, знижуючи ймовірність виникнення фінансових проблем через запізнення платежів.

Наступним кроком буде оптимізація процесу стягнення боргів та моніторинг заборгованості. Витрати на цей напрямок сприятимуть поліпшенню взаємодії з дебіторами, зокрема завдяки регулярному моніторингу їх заборгованості. Це дозволить своєчасно реагувати на проблеми з боргами, що, в свою чергу, зменшить фінансові ризики підприємства. В результаті ТОВ «Заруддя – Агро» зможе забезпечити більшу ліквідність, зменшивши потребу в зовнішньому фінансуванні.

Розробка плану по скороченню термінів заборгованості допоможе значно зменшити час, необхідний для збору платежів від контрагентів. Витрати на цей захід дозволять налагодити ефективнішу роботу з дебіторами, що дозволить підвищити оборотність капіталу і, відповідно, підвищити рентабельність підприємства. Зменшення часу між наданням товару та отриманням платежу безпосередньо позначиться на поліпшенні фінансових показників компанії.

Зниження витрат на кредити та позики стане ще одним важливим напрямом, що дозволить ТОВ «Заруддя – Агро» зменшити фінансове навантаження. Оптимізація роботи з кредитними ресурсами забезпечить зниження процентних витрат і поліпшення умов фінансування. Вже через кілька років це дозволить зменшити загальні витрати підприємства на обслуговування зовнішніх позик, що підвищить його рентабельність і здатність швидше реагувати на зміни в ринкових умовах.

Останнім важливим кроком буде поліпшення системи звітності по заборгованості. Витрати на цей захід дозволять створити більш прозорі та ефективні механізми для оцінки поточної ситуації з дебіторською та кредиторською заборгованістю. У майбутньому це дозволить керівництву підприємства приймати більш обґрунтовані рішення щодо управління фінансами, що забезпечить стабільність бізнесу і мінімізує можливі фінансові ризики.

Запропоновані заходи щодо вдосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю ТОВ «Заруддя – Агро» мають великий потенціал

для підвищення фінансової стійкості та рентабельності підприємства. Витрати на впровадження системи автоматизації, оптимізацію стягнення боргів та зниження витрат на кредити й позики забезпечать значне покращення фінансових результатів у майбутньому – перелічені заходи допоможуть не лише знизити фінансові ризики, а й значно покращити грошові потоки компанії.

Завдяки поліпшенню процесів звітності та скороченню термінів заборгованості, підприємство зможе швидше отримувати доходи і забезпечити стійкість у конкурентному середовищі. Впровадження цих заходів дозволить ТОВ «Заруддя – Агро» зберігати позитивну фінансову динаміку, підвищуючи при цьому ефективність використання своїх ресурсів.

Для підвищення фінансової стабільності та рентабельності ТОВ «Заруддя – Агро» у майбутньому наступним напрямом покращення стане оптимізація податкових витрат та ефективне використання податкових пільг. Запропоновані заходи, спрямовані на удосконалення податкового обліку, відшкодування ПДВ, а також побудову прозорості та ефективної взаємодії з контролюючими органами, сприятимуть не лише скороченню фіскального навантаження, але й мінімізації податкових ризиків. Інвестування в ці напрями забезпечить довгостроковий ефект і створить міцну основу для сталого розвитку підприємства: (табл. 3.12)

Таблиця 3.12

Витрати по напрямку «Оптимізація податкових витрат та використання податкових пільг» ТОВ «Заруддя – Агро»

Показник	2026 (тис. грн)	2027 (тис. грн)	2028 (тис. грн)	Загальні витрати (тис. грн)
Зниження податкових витрат за рахунок оптимізації податкового обліку	5000	6000	7000	18000
Використання податкових пільг та переваг	4000	4500	5000	13500
Розробка плану оптимізації податкових платежів	3500	4000	4500	12000
Покращення процесу відшкодування ПДВ	3000	3500	4000	10500
Оптимізація взаємодії з податковими органами	2500	3000	3500	9000
Загальні витрати	18000	21000	24000	63000

Оптимізація податкового обліку дозволить підприємству зменшити загальні податкові витрати шляхом своєчасного виявлення невикористаних податкових відрахувань, законних схем оптимізації та точного обліку витрат. У майбутньому ці заходи забезпечать суттєву економію коштів і знизять ризики фінансових штрафів чи донарахувань з боку податкових органів.

Використання передбачених законодавством податкових пільг і переваг дозволить підприємству зменшити податкове навантаження, що матиме позитивний вплив на чистий прибуток. У результаті, ТОВ «Заруддя – Агро» зможе ефективніше планувати свої фінансові потоки та спрямовувати зекономлені кошти на розвиток виробничої діяльності або інновації. Розробка плану з оптимізації податкових платежів дасть змогу краще прогнозувати податкові зобов'язання та уникати непередбачених фінансових витрат – це, у свою чергу, зменшить ймовірність касових розривів і посилить контроль над грошовими потоками, що позитивно позначиться на загальній фінансовій дисципліні компанії.

Покращення процесу відшкодування ПДВ стане ще одним вагомим кроком, що дозволить підприємству швидше повертати кошти до обігу та підвищить ліквідність компанії та дозволить оперативно спрямовувати ресурси на пріоритетні напрями бізнесу, знижуючи потребу в зовнішньому фінансуванні. Оптимізація взаємодії з податковими органами забезпечить прозорість та довіру у взаєминах з державними інституціями. У майбутньому це дозволить підприємству уникати конфліктних ситуацій, проходити перевірки без додаткових витрат і будувати довготривалі стратегії фінансового планування на основі стабільного податкового середовища.

Для підвищення рентабельності діяльності ТОВ «Заруддя – Агро» доцільно буде зосередити увагу на вдосконаленні стратегії ціноутворення. Ефективна система ціноутворення стане ключовим інструментом не лише для максимізації прибутку, а й для зниження фінансових ризиків, пов'язаних з коливанням попиту, конкуренцією та нестабільністю ринкової кон'юнктури. Інвестиції в аналіз конкурентного середовища, розробку гнучких моделей ціноутворення та

оптимізацію цінових інструментів (знижок, акцій) дадуть можливість підприємству сформувати економічно обґрунтовану, адаптивну та вигідну стратегію реалізації продукції: (табл. 3.13)

Таблиця 3.13

Витрати по напрямку «Вдосконалення стратегії ціноутворення для покращення рентабельності» ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026 (тис. грн)	2027 (тис. грн)	2028 (тис. грн)	Загальні витрати (тис. грн)
Оцінка конкурентоспроможності цін	5000	6000	7000	18000
Вдосконалення системи формування цін	4000	4500	5000	13500
Розробка моделі ціноутворення з урахуванням змін на ринку	3500	4000	4500	12000
Проведення аналізу цінових стратегій	3000	3500	4000	10500
Оптимізація скидок та акцій для збільшення рентабельності	2500	3000	3500	9000
Загальні витрати	18000	21000	24000	63000

Завдяки регулярній оцінці конкурентоспроможності цін підприємство зможе своєчасно реагувати на дії конкурентів та зміни споживчих уподобань і дозволить підтримувати привабливість продукції на ринку та уникати зниження обсягів реалізації, що в підсумку зменшить ризик втрати прибутку. Удосконалення системи формування цін дасть змогу забезпечити більш точне планування витрат і маржі, а також підвищити прозорість процесу ціноутворення та сприятиме зменшенню помилок у фінансовому плануванні та підвищенню довіри з боку партнерів і клієнтів.

Розробка моделі ціноутворення, адаптованої до змін ринку, дозволить підприємству динамічно змінювати цінову політику відповідно до сезонності, ринкових тенденцій та макроекономічної ситуації. Такий підхід забезпечить стійкий прибуток навіть в умовах нестабільного попиту. Проведення аналізу цінових стратегій допоможе визначити найефективніші підходи до реалізації продукції для різних сегментів ринку й дозволить підприємству уникати збиткових операцій та концентрувати зусилля на найбільш прибуткових напрямках діяльності.

Оптимізація системи знижок та акцій дозволить збільшити рентабельність продажів без зниження фактичної вартості продукції. У майбутньому такий підхід дозволить зберігати високі обсяги продажів і водночас зменшити фінансові втрати, пов'язані з неефективним ціноутворенням.

У межах реалізації напряму «Розробка заходів щодо підвищення рентабельності та зниження фінансових ризиків» ТОВ «Заруддя Агро» було проведено розрахунок окупності ключових стратегічних ініціатив. Зокрема, оцінювалися економічні результати інвестування у вдосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, оптимізацію податкових витрат і використання пільг, а також удосконалення стратегії ціноутворення. Таблиця 3.14 відображає сукупні витрати, прогнозований додатковий дохід, чисту вигоду та строк окупності кожного з проєктів.

Таблиця 3.14

Розрахунок окупності проєкту для ТОВ «Заруддя Агро»

Показник	2026	2027	2028	Загальні витрати (тис. грн)	Чистий дохід (тис. грн)	Термін окупності (роки)
Вдосконалення процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю	18000	21000	24000	63000	-35000	3 роки
Оптимізація податкових витрат та використання податкових пільг	18000	21000	24000	63000	-65000	3 роки
Вдосконалення стратегії ціноутворення для покращення рентабельності	18000	21000	24000	63000	-88000	3 роки
Разом	54000	63000	72000	189000	-88000	3 роки

Реалізація заходів у межах трьох основних напрямів дозволить підприємству підвищити рівень фінансової ефективності. Очікується, що завдяки удосконаленню ціноутворення підприємство отримає найвищий додатковий дохід – до 40 млн грн, що суттєво вплине на загальний рівень рентабельності. Інші напрями також забезпечать позитивний фінансовий ефект, зокрема за рахунок зменшення боргового навантаження та ефективнішого управління зобов'язаннями.

Незважаючи на початкову інвестиційну витратність, усі запропоновані заходи матимуть окупність у межах 3 років, що буде прийнятним для аграрного бізнесу. Кумулятивний дохід поступово перекиватиме витрати, формуючи позитивний чистий дохід у наступні періоди – це свідчить про доцільність впровадження обраних заходів навіть у короткостроковій перспективі.

Запропоновані управлінські та фінансові ініціативи дадуть змогу зменшити фінансові ризики, підвищити ефективність внутрішніх процесів та забезпечити стабільне зростання рентабельності підприємства, з метою довгострокової фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро».

Для підвищення ефективності діяльності ТОВ «Заруддя Агро» було розроблено комплекс заходів, спрямованих на підвищення рентабельності та зниження фінансових ризиків. У рамках оцінки економічної доцільності реалізації цих заходів проведено розрахунок внутрішньої норми прибутковості (IRR) та рентабельності проєкту: (табл. 3.15)

Таблиця 3.15

**Розрахунок внутрішньої норми прибутковості (IRR) та рентабельності
проєкту для ТОВ «Заруддя Агро»**

Показник	2026 (тис. грн)	2027 (тис. грн)	2028 (тис. грн)	Загальні витрати (тис. грн)	Чистий дохід (тис. грн)	Рентабельність (%)	Внутрішня норма прибутковості (IRR) (%)
Вдосконалення процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю	18000	21000	24000	63000	28000	44,44%	14%
Оптимізація податкових витрат та використання податкових пільг	18000	21000	24000	63000	33000	52,38%	16%
Вдосконалення стратегії ціноутворення для покращення рентабельності	18000	21000	24000	63000	40000	63,49%	18%
Середнє по проєкту	—	—	—	63000	33667	53,44%	16%

Заплановане удосконалення процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю забезпечить внутрішню норму прибутковості на рівні 14% при рентабельності 44,44%. Хоча цей напрям має найнижчі показники серед розглянутих, він буде потрібним для зниження ризиків, пов'язаних із несвоєчасними розрахунками та залежністю від позикових коштів.

Другим за ефективністю є напрям оптимізації податкових витрат та використання пільг, де очікується рентабельність 52,38% та IRR на рівні 16%. Успішна реалізація цього блоку заходів сприятиме зменшенню податкового навантаження та підвищенню фінансової гнучкості підприємства.

Найвищі показники досягнуто в результаті вдосконалення стратегії ціноутворення: рентабельність становить 63,49%, а внутрішня норма прибутковості – 18%. Така динаміка свідчить про значний потенціал підвищення прибутковості підприємства завдяки гнучкому підходу до формування цінової політики, враховуючи зміну кон'юнктури ринку.

У середньому по всіх напрямках проєкту очікується рентабельність на рівні 53,44% і IRR у 16%. Такі результати є переконливими свідченнями доцільності реалізації обраних заходів, особливо в умовах зростання витрат і необхідності підвищення конкурентоспроможності.

Таким чином, запропоновані напрями дозволять не лише покращити фінансові результати підприємства, а й зміцнити його позиції на ринку. Їх впровадження сприятиме забезпеченню стабільного грошового потоку, мінімізації ризиків та досягненню стратегічної мети – сталого розвитку ТОВ «Заруддя Агро».

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було здійснено комплексне дослідження фінансової стійкості ТОВ «Заруддя Агро», що дало змогу всебічно охарактеризувати її сучасний стан, виявити чинники впливу та запропонувати ефективні шляхи її зміцнення:

1. Сутність та значення фінансової стійкості підприємства полягає у його здатності ефективно управляти ресурсами, виконувати зобов'язання, підтримувати стабільний рівень прибутковості та адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Виявлено, що фінансова стійкість є багатовимірною характеристикою, яка базується на показниках ліквідності, платоспроможності, структурі капіталу та рівні ризиків, і є ключовим фактором забезпечення довгострокового успіху підприємства. Аналіз показав, що підприємства з високим рівнем власного капіталу (наприклад, понад 50% у структурі капіталу) і низьким борговим навантаженням мають стабільні фінансові позиції, що сприяє їхній конкурентоспроможності та здатності до розвитку;

2. Досліджено, що на фінансову стійкість впливають внутрішні фактори, такі як структура капіталу, рівень ліквідності, управління запасами і інвестиційна політика, а також зовнішні – макроекономічне середовище, державна політика, рівень конкуренції й доступність кредитних ресурсів. Зокрема, аналіз підтвердив, що зниження зношеності активів і зменшення боргового навантаження сприяють зміцненню фінансової стабільності, тоді як зростання зношеності основних засобів і високий рівень зовнішніх ризиків послаблюють цю характеристику;

3. Визначено, що для оцінки фінансової стійкості використовуються різні методи, зокрема аналіз ключових коефіцієнтів (ліквідності, автономії, залежності від позикових джерел), комплексні індекси (наприклад, Z-рахунок Альтмана), сценарне моделювання та інтегральні показники. Ці методики дозволяють не лише визначити поточний рівень стабільності, а й прогнозувати можливі ризики і розробляти заходи щодо їх мінімізації. У практиці застосовуються розрахунки, які підтвердили високий рівень фінансової стабільності підприємств, зокрема,

значення коефіцієнта автономії понад 0,5 і показники Z-рахунка, що перевищують 2,99;

4. Характеристика ТОВ «Заруддя Агро» показала, що за аналізований період його фінансові показники суттєво зросли: обсяги виробництва зросли у 5 разів (з 7,2 млн грн у 2022 до понад 39,3 млн грн у 2024), а рівень власного капіталу – з 8,4 млн грн до 10,6 млн грн. Аналіз коефіцієнтів ліквідності і платоспроможності підтвердив стабільність короткострокових зобов'язань, а рівень боргового навантаження залишався контрольованим. Водночас, зношеність активів зростає, що вказує на необхідність оновлення основних засобів для підтримки довгострокової стабільності;

5. Здійснено аналіз динаміки ключових коефіцієнтів, що відображають рівень ліквідності, структуру капіталу і фінансову незалежність. Результати показали, що підприємство поступово покращує свої показники ліквідності та зменшує залежність від зовнішнього фінансування, що сприяє зміцненню його фінансової стійкості. Проте зростання зношеності активів і зменшення темпів оновлення основних засобів потребують впровадження додаткових заходів щодо оновлення виробничої бази;

6. Враховуючи внутрішні та зовнішні чинники, було розроблено шляхи підвищення фінансової стійкості через оптимізацію структури капіталу, зокрема, збільшення частки власних ресурсів і зниження боргового навантаження, а також удосконалення управління оборотними активами – зменшення запасів, прискорення обігу грошових коштів і скорочення дебіторської заборгованості - це дозволить підвищити рівень ліквідності і знизити фінансові ризики;

7. Розроблено заходи щодо підвищення рентабельності і зниження фінансових ризиків, зокрема, опрацювання гнучкої цінової політики, оптимізація податкових платежів і управління дебіторською і кредиторською заборгованістю. За рахунок їх реалізації підвищиться ефективність використання ресурсів, знизяться фінансові витрати і зросте рівень прибутковості підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г., Свередюк К., Омеляненко Д. Антикризове фінансове управління підприємствами в сучасних умовах. *Socio–Economic Relations in the Digital Society*. 2019. № 3 (33). С. 51–57.
2. Аніловська Г.Я. Фінанси підприємств: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
3. Ареф'єва О.В., Городянська Д.М. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*. Київ, 2018. № 8. С. 83–90.
4. Ащаулова М. П., Головка А. Ю., Чуб В. О., Малій О. Г. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. *Вісник студентського наукового товариства*. 2021. Вип. 1. С. 58–62
5. Бедринець М.Д., Довгань Л.П., Ліснічук О.А. Фінансова діагностика: навч. посіб. Ірпінь: УДФСУ. 2021. 298 с.
6. Бланк І.О., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств: підруч. Київ: КНТЕУ. 2017. 152 с.
7. Богуславська С., Білоус С., Дяк В. Стратегії антикризового управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55.
8. Бурда А.І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників тріади потенціалу на сталий розвиток підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. Львів, 2019. Вип. 19.12. С. 141–153.
9. Ватченко О. Б. Використання моделей оцінки ймовірності банкрутства на підприємствах України. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. Вип. 6 (17). С. 132–138.
10. Домбровська С.О., Горбаченко М.Д. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. Одеса, 2021. №3–4. С. 28–34.
11. Єпіфанова І.Ю., Джеджула В.В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця : ВНТУ. 2017. 143 с

12. Журавльова О.Є. Фінансова стійкість підприємства : теорія і практика. *Формування ринкової економіки*. Львів, 2019. № 22. 52–58 с.
13. Запорожец А. В., Федоренко А. Е., Якименко О. В., Воронина О. О., Рибак А. І. Сучасні аспекти антикризового фінансового управління промисловими підприємствами. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 4(31). С. 163–172.
14. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості підприємства: монографія. Вінниця: Вид-во «Універсум». 2019. 155 с.
15. Козлова О. С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2017. Вип. № 10 (50). С. 914–917.
16. Коробов М.Я. Фінансово–економічний аналіз діяльності підприємств: підруч. 2–е вид. Київ: Знання. 2020. 274 с.
17. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури. 2017. 90 с
18. Кучеренко К.В. Фінансова стійкість як чинник та індикатор економічної безпеки промислового підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. Київ, 2019. № 7(2). С. 44–46
19. Лесько О. Й., Черниш А. В. Методи аналізу фінансової діяльності підприємства. Вінницький національний технічний університет. 2022. URL: https://newjustice.org.ua/wpcontent/uploads/2018/05/FINAL_REV_SEP1.pdf
20. Марцин В.С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість – основні складові фінансового стану підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. Київ, 2018. № 7. С. 26–28.
21. Марченко В. М., Тульчинська С. О., Макалюк І. В. та ін. Основи підприємницької діяльності: підруч. Київ : КПП ім. І. Сікорського. 2022. 516 с.
22. Нагорна І.В. Обліково–аналітичне забезпечення оцінки фінансової стійкості підприємств торгівлі: підруч. Харків: Видавець Іванченко І. С. 2020. 133 с.

23. Неівестна О., Григорук А., Литвин Л. Сучасні інструменти підтримки фінансової стійкості України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39.
24. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Антикризисний фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 99–103.
25. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний вісник. Запоріжжя*, 2019. Вип. 1(12). С. 186–190.
26. Проволоцька О. М., Воронкова А. В. Сучасні тенденції фінансової стійкості вітчизняних промислових підприємств. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2018. № 1 (83). С. 129–133.
27. Рачинський О.В. Дефініція наукових поглядів щодо поняття «фінансова стійкість підприємства». *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Хмельницький*. 2019. № 2. С. 226–229.
28. Рябенко Г., Верланов О., Клименко С. Прогнозування банкрутства підприємства як складова антикризового фінансового управління. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 18. С. 238–244.
29. Савельєва А.О. Фінансова стійкість підприємства та фактори, що впливають на неї. *Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ*. Вінниця, 14–23 березня 2018
30. Сак Т.В., Шепелюк Н.П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Економічний журнал International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-7>
31. Солодовнік О. О. Основні підходи до оцінювання економічної та фінансової безпеки: сутність і напрями вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. С. 6–12.

32. Сподіна А. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2022. № 12 (131). С. 24–31.
33. Ткаченко Є.Ю., Фатюха В.В., Яришко О.В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління. *Інфраструктура ринку. Серія «Гроші, фінанси і кредит»*. Одеса. 2021. Вип. 56. С. 129–134
34. Хацер М. В. Трансформація процесів планування та управління фінансами підприємств як реакція на економічні виклики. *Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку*. 2023. № 4(26). С. 106–114.
35. Хлевицька Т. Б., Гусєва О. Ю. Управління фінансово–економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес–процесів. *Бізнесінформ*. 2021. № 8. URL: <https://www.business-inform.net/for-authors/?p=6>
36. Цеслів О. В., Ясковець В. О. Моделювання та оцінка фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 79. С. 217–224.
37. Чепка В.В., Матяш О.К. Фінансова стійкість підприємства : сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство. Серія «Гроші, фінанси і кредит»*. Мукачєво, 2017. Вип. 12. С. 649–655.
38. Череп А.В., Корженевська В.М. Використання економічних інструментів в системі антикризового управління підприємством. *Актуальні проблеми економіки*. Київ. 2017. № 1. С. 177–187.
39. Шаранов Р. С. Алгоритм антикризового управління підприємства. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2021. № 6 (39). С. 288–296.
40. Школьник І. О., Діденко І. В., Гаврищенко О. С. Таксонометричний підхід в оцінюванні фінансової стійкості підприємств цукрової галузі. *Бізнес Інформ*. 2018. № 5. С. 358–366.

ДОДАТКИ

Додаток А

Дата звіту	15.10.2023
Період	2022 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA32100050000082904
Кількість працівників	16

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	507.70	
Основні засоби:	1010	17 299.70	19 818.80
первісна вартість	1011	27 652.80	30 851.20
знос	1012	10 353.10	11 032.40
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	17 807.40	19 818.80
II. Оборотні активи Запаси:	1100	46 189.80	62 956.10
у тому числі готова продукція	1103	39 788.50	42 568.40
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	6 504.90	2 763.60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	200.00	6.20
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 919.90	25 201.70

Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	116.60	308.70
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	62 931.20	91 236.30
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	80 738.60	111 055.10

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10.00	10.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 633.10	7 226.50
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	3 643.10	7 236.50
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	3 099.40
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	5 551.20	
товари, роботи, послуги	1615	61 645.30	81 568.00
розрахунками з бюджетом	1620	116.20	414.70
у тому числі з податку на прибуток	1621	92.60	
розрахунками зі страхування	1625	26.60	13.20
розрахунками з оплати праці	1630	97.40	47.90
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	9 658.80	18 675.40

Усього за розділом III	1695	77 095.50	100 719.20
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	80 738.60	111 055.10

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13 019.80	121 751.10
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	9 426.40	85 152.20
Інші операційні доходи	2120		0.00
Інші операційні витрати	2180		33 094.50
Інші доходи	2240		1 420.40
Інші витрати	2270		2 726.10
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	13 019.80	123 171.50
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	9 426.40	120 972.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3 593.40	2 198.70
Податок на прибуток	2300		395.80
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3 593.40	1 802.90

Додаток Б

Дата звіту	15.04.2024
Період	2023 рік, 12 міс
КАТОТТГ	UA321000500000082904
Кількість працівників	12

Фінансова звітність малого підприємства
Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6 295.90	6 295.90
Основні засоби:	1010	14 832.60	13 589.90
первісна вартість	1011	30 343.90	34 691.20
знос	1012	15 511.30	21 101.30
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	21 128.50	19 885.80
II. Оборотні активи Запаси:	1100	62 427.60	44 439.90
у тому числі готова продукція	1103	43 548.30	794.20
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	3 746.20	34 600.40
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	90.10	4 799.50
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 471.70	

Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	209.70	1.70
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	72 945.30	83 841.50
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	94 073.80	103 727.30

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10.00	10.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 226.50	8 454.80
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	7 236.50	8 464.80
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	28 093.20	48 064.80
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	39 237.50	38 124.80
розрахунками з бюджетом	1620	76.60	
розрахунками зі страхування	1625	13.20	
розрахунками з оплати праці	1630	46.70	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	19 370.10	9 072.90
Усього за розділом III	1695	58 744.10	47 197.70

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	94 073.80	103 727.30

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	26 244.00	13 019.80
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	23 430.40	9 426.40
Інші операційні доходи	2120	6 940.90	0.00
Інші операційні витрати	2180	7 206.20	
Інші витрати	2270	1 320.00	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	33 184.90	13 019.80
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	31 956.60	9 426.40
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 228.30	3 593.40
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1 228.30	3 593.40

Додаток В

Дата звіту	14.02.2025
Період	2024 рік, 12 міс
КАТОТГГ	UA32100050370071521
Кількість працівників	12

Фінансова звітність малого підприємства
Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	21.00
первісна вартість	1001	0.00	21.00
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6 295.90	6 295.90
Основні засоби:	1010	13 589.90	11 786.30
первісна вартість	1011	34 691.20	33 843.20
знос	1012	21 101.30	22 056.90
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	19 885.80	18 103.20
II. Оборотні активи Запаси:	1100	44 439.90	19 551.30
у тому числі готова продукція	1103	794.20	6 565.30
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	34 600.40	56 702.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	4 799.50	549.80
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0.00	5 793.90

Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1.70	7.10
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	1 123.50
Усього за розділом II	1195	83 841.50	83 727.60
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	103 727.30	101 830.80

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10.00	10.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 454.80	10 561.20
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	8 464.80	10 571.20
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	48 064.80	52 273.50
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	38 124.80	8 998.10
розрахунками з бюджетом	1620	0.00	
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	3.80
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	

Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	9 072.90	29 984.20
Усього за розділом III	1695	47 197.70	38 986.10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	103 727.30	101 830.80

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	54 206.90	26 244.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	50 060.70	23 430.40
Інші операційні доходи	2120	12 491.40	6 940.90
Інші операційні витрати	2180	5 651.90	7 206.20
Інші доходи	2240	875.00	0.00
Інші витрати	2270	9 754.30	1 320.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	67 573.30	33 184.90
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	65 466.90	31 956.60
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2 106.40	1 228.30
Податок на прибуток	2300		0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 106.40	1 228.30